

PUISTON KESTÄVÄN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN

Tarkastelussa Green Flag Award ja New European Bauhaus

Hortonomi YAMK opinnäytetyö

Biotalouden ratkaisut

2024

Kadi Tuul

Biotalousratkaisut, YAMK

Tekijä Kadi Tuul

Työn nimi Puiston kestävä kehityksen edistäminen

Ohjaaja Sari Suomalainen

Tiivistelmä

Vuosi 2024

Tämän tutkimuksen tavoitteena on laatia Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma, joka edistää kestävä kehitystä, biologista monimuotoisuutta ja esteettisyyttä sekä kaupunkilaisten hyvinvointia ja osallistamista puistotoimintaan. Työn tilaasi Keilan kaupunginhallitus.

Työssä tutkittiin, täyttääkö Keskpark -puiston nykyinen hallinnointi ja kunnossapito Green Flag Award -kriteerit sekä selvitettiin kehittämiskohteet kriteeristön avulla. Lisäksi tarkasteltiin New European Bauhaus- ja Green Flag Award -periaatteiden yhteneväisyyttä ja mahdollisuutta soveltaa New European Bauhaus -periaatteita viheralueiden kehittämiseen.

Tutkimus perustui Green Flag Award- ja New European Bauhaus -arviointikriteerien vertailuanalyysiin. Molemmat arviointijärjestelmät edistävät kestävä kehitystä, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja hyvinvointia. Green Flag Award tukee jatkuvaa toimintaa, kun taas New European Bauhaus keskittyy paikallisten ongelmien ratkaisemiseen ja innovaatioihin.

Hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaa laadittaessa kävi selväksi, että Keskpark -puisto täyttää hyvin Green Flag Awardin tunnusvaatimukset. Tutkimustulokset osoittivat kuitenkin tarpeen parantaa Keskpark -puiston saapumisalueiden visuaalista houkuttelevuutta, perustaa niittyalueita, vähentää turpeen käyttöä, kehittää opetuspuutarhaa ja parantaa tiedotuskanavia. Lisäksi todettiin, että kunnossapitoluokkaan I kuuluvat ja ammattimaisesti suunnitellut puistot sekä viheralueet eivät todennäköisesti sovellu New European Bauhaus -hankkeiden toteuttamiseen. New European Bauhaus -periaatteisiin perustuvan rakenteen pitkän aikavälin toimivuudessa ja kunnossapitotöiden tarpeessa on epäselvyyttä, mikä ei mahdollista kunnossapidon ennakosuunnittelua ja hyvän kunnossapidon varmistamista.

Avainsanat Puisto, kunnossapitosuunnitelma, maisemointi, Green Flag Award, New European Bauhaus, kestävä kehitys, biologinen monimuotoisuus, esteettisyys, virkistys.

Sivut 34 sivua ja liitteitä 37 sivua

The aim of this study was to develop a management plan for Keskpark to promote sustainable development, biodiversity and aesthetics, and to promote the well-being and involvement of citizens in park activities. The research was commissioned by Keila city government.

The work examined whether the current management of Keskpark meets the Green Flag Award criteria and identified areas for improvement using the criteria. It also examined the convergence between the New European Bauhaus and Green Flag Award principles and the possibility of applying the New European Bauhaus principles to the development of urban green spaces.

The study was based on a comparative analysis of the Green Flag Award and New European Bauhaus evaluation criteria. Both rating systems promote sustainable development, climate change adaptation and well-being of residents. The Green Flag Award supports permanent action, while the New European Bauhaus focuses on local problem solving and innovation.

During the preparation of the park management plan, it became clear that the Keskpark is well suited to the requirements of the Green Flag Award. However, the results of the study showed the need to improve the visual attractiveness of the entrance areas of the Keskpark, establish meadow areas, reduce peat use, develop the school garden and improve information channels. It was also concluded that parks and green spaces that are in maintenance class I and professionally designed are unlikely to be suitable for the New European Bauhaus project. There is uncertainty about the longer-term performance and maintenance needs of a structure based on the principles of New European Bauhaus, which does not allow for advance maintenance planning and ensuring good condition.

Keywords Park, maintenance plan, landscaping, Green Flag Award, New European Bauhaus, sustainable development, biodiversity, aesthetics, recreation.

Pages 34 pages and appendices 37 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Keilan kaupunki ja sen viherverkoston kestävä kehitys kaupunkilaisten hyvinvoinnin perustana.	2
2.1	Kaupungin viherverkoston kestävä kehitys.....	2
2.2	Kaupunkilaisten hyvinvointi	4
2.3	Osallistaminen	6
3	Kestävää kehitystä arvostavat Geen Flag Award- ja New European Bauhaus-arviointijärjestelmät	7
3.1	Green Flag Award -palkinto	8
3.2	New European Bauhaus -aloite ja -palkinto.....	10
3.3	Green Flag Award- ja New European Bauhaus -kriteerien vertailu.....	12
4	Työn tavoite ja menetelmät	15
4.1	Opinnäytetyön kehitystehtävän alue: Keskpark -puisto Keilan kaupungissa	16
4.2	Green Flag Award -kriteeristön soveltaminen hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan.....	18
4.3	Green Flag Award- ja New European Bauhaus -kriteerien vertailutulosten soveltaminen hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan	24
5	Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman kehittäminen mukaan lukien lisätyöt.....	26
6	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	28
	Lähteet	31

Kuvat ja taulukot

Kuva 1. Keilan sijainti.....	2
Kuva 2. Kaupungin läpi kulkeva vihervyöhyke Keilan yleiskaavassa.....	3
Kuva 3. Opinnäytetyön prosessi ja menetelmät	15
Kuva 4. Keskpark -puiston hoitoluokat ja puistokalusteet EVALD -tietokannassa	17
Kuva 5. Kuvat 1-3 Keskpark -puiston seitsemän saapumisaluetta.	19
Kuva 6. Kuvat 4-7 Keskpark -puiston seitsemän saapumisaluetta.	20

Taulukko 1. New European Bauhaus -kriteeristö kauneuden käsitteelle (European Union, 2023).	11
Taulukko 2. Green Flag Award -tunnustuksen ja New European Bauhaus -palkinnon periaatteiden yhteneväisyys, erot ja päätelmät.....	13
Taulukko 3. Keskpark -puistossa tällä hetkellä Green Flag Award -kriteeristön (Liite 1) mukaan noudatettavat ja kehitettävät kriteerit	22
Taulukko 4. New European Bauhaus -kriteerit, jotka soveltuvat Green Flag Award -kriteeristön mukaiseen hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan.....	25
Taulukko 5. Puistossa noudatettavat kriteerit ja kriteerit, joihin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota.....	26
Taulukko 6. Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan lisättävät Green Flag Award -kriteeristön mukaiset kehityssuosituks et.	27

Liitteet

Liite 1.	Green Flag Award -kriteeristö
Liite 2.	New European Bauhaus -kriteeristö
Liite 3.	Keila Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma
Liite 4.	Paikallisen sanomalehden artikkeli

1 Johdanto

Kaikki kaupunkien viheralueet ja puistot ovat enemmän tai vähemmän ihmisen rakentamia. Kuten kaikki muutkin rakenteet, ne vaativat kunnossapitoa. Tarvittavien kunnossapitotöiden suunnittelemiseksi laaditaan yleensä hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma. Suunnitelmat voidaan laatia eri perusteellisuudella ja painotuksella eri aiheisiin. Esimerkiksi kestävän kehityksen yhteydessä kestävä ja taloudellinen resurssien käyttö sekä biologisen monimuotoisuuden varmistaminen ovat nyt nousseet esille puistonhoidossa.

Euroopassa käytetään monia erilaisia kriteeristöjä puistojen hallinnoinnin ja kunnossapitotöiden laadun varmistamiseksi. Opinnäytetyössä käsitellään niistä kahta: Green Flag Award (<https://www.vyl.fi/tietopankki/green-flag-award-suomi/kuinka-se-toimii/kriteeristo/>) ja New European Bauhaus (<https://www.archinfo.fi/toiminta/vaikuttaminen/new-european-bauhaus> ja <https://prizes.new-european-bauhaus.europa.eu/about#section-125>). Osana opinnäytetyötä laaditaan Keilan kaupungin Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma Green Flag Award -tunnustuksen arviointikriteerejä (Liite 1) noudattaen. Green Flag Award on Englannista lähtöisin oleva arviointijärjestelmä (<https://www.greenflagaward.org/>). Arviointijärjestelmä arvioi kaupunkien viheralueiden hyvää hoitoa ja tunnustaa vuosittain parhaat viheralueet ja puistot ympäri maailmaa tiettyjen kriteerien perusteella. Green Flag Award on saamassa yhä suurempaa suosiota sekä maailmassa että Suomessa. Virossa Green Flag Award on vielä täysin tuntematon ja opinnäytetyö ottaa ensimmäisen askeleen esitelläkseen sitä myös Virossa.

Hyvin hoidetut viheralueet tarjoavat asukkaille esteettisen elämyksen. Kaupunkiympäristön ulkotilojen estetiikka on etusijalla Euroopan unionin New European Bauhaus (Uusi eurooppalainen Bauhaus) -missiossa (https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en). Green Flag Awardin tapaan myös European New Bauhaus palkitsee vuosittain parhaat rakennetut ympäristöt, mukaan lukien puistot. Mutta toisin kuin Green Flag -palkinnossa, tiukkoja palkintosääntöjä ei ole vielä kehitetty.

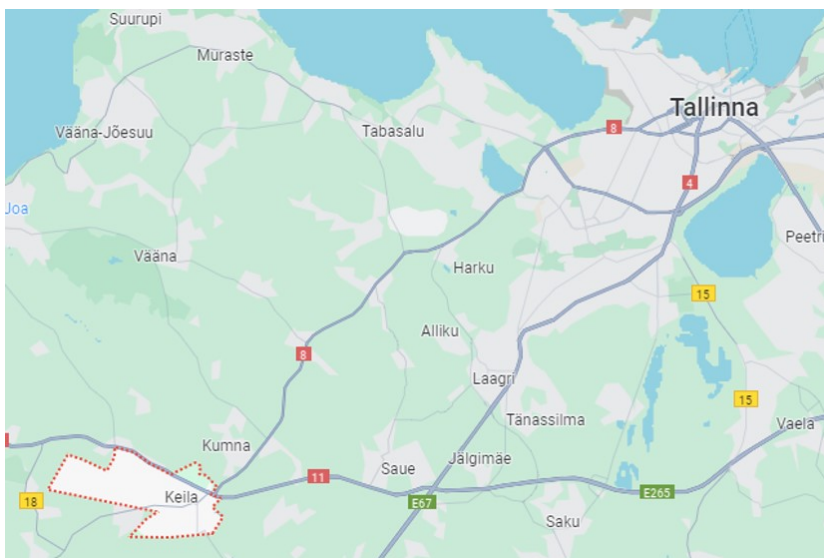
Opinnäytetyön tavoitteena on Keskpark puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman kehittäminen vastaamaan kestävän kehityksen, biologisen monimuotoisuuden ja estetiikkaan edistämistä, sekä edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja osallistamista puistotoimintaan.

Opinnäytetyössä tutkitaan, riittääkö Keskpark -puiston nykyinen hallinnointi ja kunnossapito Green Flag Award -tunnustuksen hakemiseen. Lisäksi Green Flag Award -kriteeristön avulla selvitetään puiston kehittämiskohteita. Tutkitaan New European Bauhaus Award- ja Green Flag Award -periaatteiden yhteneväisyyttä ja sitä, miten New European Bauhaus -periaatteita (Liite 2) voidaan soveltaa viheralueiden kehittämiseen. New European Bauhaus -periaatteiden soveltaminen puistojen hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmiin antaisi kunnalle mahdollisuuden hakea lisärahoitusta puistojen kehittämiseen.

2 Keilan kaupunki ja sen viherverkoston kestävä kehitys kaupunkilaisten hyvinvoinnin perustana

Keila on Pohjois-Virossa sijaitseva pieni kaupunki (Kuva 1), jota tunnetaan kaikkialla Virossa monipuolisesta vehreydestään.

Kuva 1. Keila sijaitsee noin 25 km Tallinnasta lounaaseen (Google, 2023).

2.1 Kaupungin viherverkoston kestävä kehitys

Ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi on välttämätöntä säilyttää ja kunnossapitää kaupungin viheralueiden verkostoa. Keilan viherverkoston kestävä kehitys tukevat kehittämisperiaatteet on määritelty 26.3.2024 hyväksytyssä Keilan uudessa yleiskaavassa. Kaupungin vihreän infrastruktuurin kehittäminen aloitettiin jo edellisen, vuonna 2002 hyväksytyyn yleiskaavan pohjalta. Juuri käyttöön otettu kaupungin uusi yleiskaava noudattaa samaa viherverkkojärjestelmää. Yleiskaavoituksella varmistetaan Keilan viheralueiden

riittävä määrä ja saavutettavuus kaupunkilaisille sekä WHO:n suosittelema 300 metrin maksimietäisyys asuinalueesta. Yleiskaavassa on mm. visioitu kaupungin halki kulkeva vihervyöhyke (Kuva 2), johon kuuluu mm. keskuspuisto eli Keskpark -puisto. Kaupungin vihervyöhykkeen kautta pääsee kävellen tai polkupyörällä 15 minuutissa kaupungin toisella puolella sijaitsevalle asuinalueelle.

Kuva 2. Kaupungin vihervyöhyke Keilan yleiskaavassa.

Yleiskaavassa säilytetään elinympäristöjen välisiä viherkäytäviä ja määritellään viherkäytävien konkreettiset tavoitteet ja toiminnot. Kestävää kehitystä tukevilla kehittämisperiaatteilla varmistetaan luonnon monimuotoisuus. Kaupungin ja viherverkon kehitysedellytykset syntyivät tehdyistä luontoarvotutkimuksista. Vuonna 2012 ”Kaupungin suojeltujen viheralueiden luonnonarvojen analyysi” -hankkeen puitteissa tehtiin tutkimus kaupunkipuistojen luontoarvoista (asiantuntija Vello Kepar) ja lepakoiden esiintymistä koskeva tutkimus ”Lepakot Keilan kaupungissa”, MTÜ Suurkõrv.

Keilan rakennetussa ympäristössä sijaitsevan vihervyöhykkeen yleisiä viheralueita on säilytetty ja peruskorjattu. Viheralueita hoidetaan hyvässä kunnossa. Kaupungilla on oma paikallinen viheralueiden hoitoluokitus, jossa on kolme luokkaa. Hoitoluokat eroavat toisistaan nurmikon leikkuukorkeuden, puistoalueen siivouksen ja roskien keräystiheyden mukaan. Pääasiallisesti käytetään hoitoluokkaa 2, mikä vastaa suurin piirtein suomalaista RAMS R2 -luokkaa. RAMS -luokitus on Viherympäristöliitto ry:n julkaisussa 67 esitetty

Suomen viheralueiden valtakunnallinen kunnossapitoluokitus, jossa luokituksen lähtökohtana ovat alueen ominaisuudet, tarjoamat palvelut, käyttötarkoitus, viheralueen käyttäjät sekä kunnossapidolle asetetut laatu- ja kustannustavoitteet. Suomen viheralueiden kunnossapitoluokituksen mukaan viheralueet jaetaan kolmeen kunnossapidon pääluokkaan: R – rakennetut viheralueet, A – avoimet viheralueet ja M – metsät. Kukin pääluokka jaetaan 4-5 alaluokkaan viheralueen käytön ja kunnossapidon intensiteetin mukaan. (Tajakka ym., 2020, ss. 20–21). Luokittelulla pyritään edistämään omaleimaista ja monipuolista sekä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä kaupunkiympäristöstä sekä Suomessa että Virossa.

Keskipark -puiston peruskorjatun osa-alueen hoitoluokka on 1 (vastaa suomalaisen RAMS - kunnossapitoluokitusjärjestelmän mukaan rakennetun arvoviheralueen R1-luokkaa) ja kunnostamattoman osa-alueen hoitoluokka on 2 (vastaa suomalaista R2-luokkaa). Suomalaisen luokituksen R1 mukaan ”rakennetut arvoviheralueet ovat laadukkaista materiaaleista korkeatasoisesti rakennettuja viheralueita. Luokittaminen edellyttää erityisen arvon nimeämistä ja sen perustelua” (Tajakka ym., 2020, s.44). Vaikka Keilan viheralueiden luokitusjärjestelmässä hoidon edellytyksiä ei ole määritelty yhtä tarkasti, tämä määritelmä soveltuu hyvin Keskipark -puistoon. Kyseessä on edustuspuisto, jossa vaalitaan historiallista perintöä. Puiston hoitoluokan 1 osa-alueella on tärkeää pitää alue alkuperäisen suunnitelman mukaisena ja varmistaa arvojen, mm. historiallisten arvojen säilyminen. Keskipark -puiston hoitoluokan 2 osa-alue on täällä hetkellä jalankulun ja pyöräilyn reittiverkostoon kuuluva puistokäytävä, tulevaisuudessa tästä osa-alueesta voi kehittyä myös hoitoluokan 1 alue.

2.2 Kaupunkilaisten hyvinvointi

Tulevaisuudessa kaupunkipuistojen ja viheralueiden asianmukaisella hallinnoinnilla ja kunnossapidolla on yhä tärkeämpi rooli kaupunkilaisten hyvinvoinnin kannalta. Puiston hallinnointi ja kunnossapito on pitkä vaihe elinkaarensa sen jälkeen, kun puisto on suunniteltu ja rakennettu. Kaupungit, Keila mukaan lukien, tiivistyvät ja puistojen palvelualueilla asuvien ihmisten määrä kasvaa. Puiston päivittäiseen kunnossapitoon osallistuvat ammattilaiset tietävät, että tämä merkitsee puiston käytön lisääntymistä ja tarvetta investoida enemmän hallinnointiin ja kunnossapitoon (Randrup ym., 2021, ss. 9–10). Resurssien saaminen puistojen ylläpitoon riippuu paikallishallinnon politiikasta. Päätöksentekijät, jotka ensisijaisesti etsivät keinoja säästää, eivät usein ymmärrä lisääntyneitä kunnossapitotarpeita. Viiden Pohjoismaan päivittäiseen hallinnointiin ja kunnossapitoon osallistuvien ammattiasiantuntijoiden kesken tehty kyselytutkimus toi esiin

ongelman, että vaikka kaupunkeihin rakennetaan uusia puistoja, kunnossapitoon ei usein myönnetä aiempaa enemmän rahaa. Tutkimus osoitti, että ammattilaisten mielestä puistojen hallinnointia ja kunnossapitoa varten ei ole sovittuja yhteisiä laatuindikaattoreita, eli ei ole yhteistä standardia, joka olisi kaikkien (ei vain asiantuntijoiden) helposti ymmärrettävissä. (Randrup ym., 2021, ss. 8–10)

Kyselyyn vastanneet korostivat, että nykyaikainen naturalistinen maisemointi perustuu luontopohjaisiin ratkaisuihin. Nämä ratkaisut muuttuvat jatkuvasti sopusoinnussa luonnon kanssa. Tämä puolestaan tarkoittaa sitä, että viheralueen tilaa on tarkistettava jatkuvasti ja kunnossapitotöitä päivitettävä kehittyvän tilanteen mukaan. Ennen kuin naturalistinen lähestymistapa puistosuunnittelussa tuli vallitsevaksi, puisto suunniteltiin mahdollisimman muuttumattomaksi – staattiseksi, jolloin ylläpitoresurssien tarve voitiin vahvistaa etukäteen jo puiston suunnitteluvaiheessa. Nykyaikaisen naturalistisen viheralueen ylläpitomenot voivat laskea tai nousta. Esimerkiksi voi olla tarpeen käyttää konsultteja, joilla on erityisasiantuntemusta luontoon perustuvien puistorakenteiden (esim. sadevesirakenteiden) kunnossapidosta, sillä puutarhureilla ei ole tätä ammattitaitoa. (Randrup ym., 2021, ss. 6–10)

Kaupunkipuistot ja viheralueet on rakennettu luontoa muokkaamalla, eivätkä ne voi täyttää tarkoitustaan ilman jatkuvaa kunnossapitoa. Hoitamattomat puistot kasvavat umpeen, puiston polut ja puistokalusteet rappeutuvat sekä hyvin suunniteltu ja rakennettu laadukas puistotila ja sen turvallisuus menetetään. Tarvittavan kunnossapidon varmistaminen mahdollistaa sen, että puisto voi täyttää tarkoituksensa eli tarjota vierailijoille esteettisiä ympäristökokemuksia ja tukea asukkaiden hyvinvointia muutenkin. Esteettinen ympäristökokemus on Berleantin (1997, s. 12) mukaan suoraa osallistumista tunteiden ja merkitysten virtaukseen: ”emme koe maailmaa pelkästään reflektoimalla näkemäämme vaan osallistumme aktiivisesti kokemusprosessiin”. On tärkeää motivoida puiston käyttäjiä ns. kokemusmaisemalla (*experiencescape*) eli maisemaan liittyvien toimintakokemusten hankkimisella (Fossgard & Fredman, 2019, s.1002019).

Puiston käyttäjien tyytyväisyyskokemus on yksi tärkeimmistä tekijöistä, joka houkuttelee ihmisiä puistoon. Ympäristö tyydyttää ihmistä, jos hänen havainnot materiaalisesta tilasta, ääni- ja valomaisemasta sekä muiden ihmisten ja luonnon liikkeistä ovat sopusoinnussa hänen toimintansa kanssa. Tutkimuksen ”Factors Affecting Users’ Satisfaction with Urban Parks through Online Comments Data: Evidence from Shenzhen, China” (Liu & Xiao, 2020, ss.13–14, 18) tulokset esittelevät kaupunkipuistojen yhdeksän keskeistä käyttäjien tyytyväisyyteen vaikuttavaa tekijää. Nämä ovat puiston koko, kasvillisuus, virkistysmahdollisuudet, maiseman visuaalinen laatu, tilojen ja kasvien kunnossapito,

ympäristön siisteys sekä kontekstuaaliset tekijät – viittajärjestelmä, hyttysten määrä ja ilmanlaatu. Näillä viittajärjestelmillä on voimakkain vaikutus isoissa puistoissa (Liu & Xiao, 2020 ss. 13, 19). Laadukkaampia ja paremmin huollettuja ulkotiloja kaupunkilaiset arvostavat ja käyttävät todennäköisemmin (Zhang ym., 2017, s. 8) ja siksi niillä on suurempi vaikutus hyvinvointiin.

Keilan viheralueet ja puistot mahdollistavat sekä aktiivisten että passiivisten virkistyskokemusten saamisen. Molempien lepotyyppien välttämättömyys raittiissa ilmassa kaupunkilaisten paremman henkisen ja fyysisen terveyden varmistamiseksi on osoitettu tutkimuksilla. Hyviä vaikutuksia fyysiseen terveyteen on todistettu yleisesti (Twohig-Bennett & Jones, 2018, ss. 633–637; Heo & Bell, 2019, ss.63–66). Tutkimuksissa on löydetty todisteita myönteisistä yhteyksistä suuremman viheralueelle altistumisen tai niihin pääsyn sekä lasten mielenterveyden ja hyvinvoinnin parantumiseen, erityisesti hyperaktiivisuuden ja tarkkaamattomuuden vähentymisen välillä (Vanaken ja Danckaerts, 2018, ss. 8–14; Tillmann ym., 2018, ss. 962-964; McCormick, 2017, 4–7;). Arviot ovat osoittaneet, että suurempi altistuminen viheralueille (pääasiassa kodin ympärillä) liittyy myös aikuisten (White ym., 2021, ss. 6-9; Gascon ym., 2018, ss. 234–238) mielenterveyden ja hyvinvoinnin parantumiseen.

2.3 Osallistaminen

Keilan kaupunginpuistot ovat yhtä käyttökelpoisia kaikille, fyysisestä kunnosta, varallisuudesta tai uskonnosta riippumatta. On hyvin tiedossa, että kaupungin puistot ja viheralueet mahdollistavat sosiaalisia kontakteja, vähentävät eristäytymistä ja liittyvät käsityksiin suuremmasta sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta (Peters, Elands & Buijs, 2010, ss. 93–100; Hartig ym., 2014, ss. 207–228). Iso-Britanniassa ja Länsi-Euroopassa tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, että heikommassa asemassa olevat ryhmät ja köyhillä alueilla asuvat näyttävät hyötävän kaupunkiviheralueiden käytettävyydemokratiasta jopa enemmän kuin muut (Twohig-Bennett & Jones, 2018, ss. 629, 634; McEachan ym., 2018, ss. 249–253). Puiston sosiaalisten aktiviteettien toteuttaminen edellyttää kuitenkin, että puisto pidetään hyvässä kunnossa (Kazmierczak, 2013, s. 43).

Puistojen kunnossapidosta on nykyään tulossa yhä enemmän eri toimijoiden kanssa yhteistyössä tapahtuva yhteishallintaprosessi, jossa tehtävät jaetaan eri toimijoiden ja asukkaiden kesken (Jansson, 2019, ss. 962–963). Esimerkiksi kunnossapidossa käytetään mukautuvan hallinnan AMM -mallia (engl. *adaptive management of maintenance*), jolla kuvataan paikkaan liittyvän päätöksenteon merkitystä kohteen elinkaaren aikana. AMM -

mallissa asukkailla on potentiaalisesti aktiivinen rooli puiston olosuhteiden parantamisessa esimerkiksi kehittämällä, valvomalla ja ylläpitämällä sitä. (Suomalainen, 2022, ss. 13–19).

Paikalliset asukkaat on otettava mukaan puiston kehittämiseen, jotta he voisivat jatkossa nauttia puistosta ja tuntea puistossa olonsa hyväksi. Heidän toiveensa puistoympäristöstä ja puistoelementtien sommittelusta on otettava huomioon ja heille on tarjottava esteettinen ympäristökokemus. Paikallisilla yhteisöillä voi olla tärkeä rooli puiston laadun kehittämisessä ja toteuttamiskelpoisten ratkaisujen löytämisessä, koska se on tietoinen paikan ongelmista ja mahdollisuuksista. (King & Martin, 2021, ss. 4,18–19; Kang & Kim, 2019, ss. 8–13; Daniel, 2001, ss. 274–278)

Osallistaminen esimerkiksi puiston kunnossapitoon tai puistotapahtumien järjestämiseen lisää puiston suosiota. Ihmiset arvostavat viheralueita – puistoja, vihervyöhykeitä ja virkistysmetsiä enemmän, jos heille mahdollistetaan toimintaa, josta he ovat motivoituneita ja tulokseen sekä kokemukseen tyytyväisiä. Esimerkiksi, jos he osallistuvat puiston kunnossapitotoimiin tai kehitystyöhön ja pysyvät ajan tasalla puiston kehityksestä. (Fors ym., 2019, ss. 84–89)

Keilan Keskpark on asukkaiden suosiossa, mikä on ehkä osaltaan auttanut ylläpitämään puiston korkea kuntotaso. Vaikka viheralueet ovat tärkeä osa hyvän elinympäristön tekijöistä, ei viheralueiden kunnossapitorahoitus ole itsestään selvää.

Kunnossapitokustannusten tarvetta on selitettävä jatkuvasti sekä kaupungin päättäjille että kaupungin asukkaille. Jos käsitys puiston arvosta on osallistamisen tuloksena laajempi, hyväksytään myös tarvittavat kustannukset.

3 Kestävää kehitystä arvostavat Geen Flag Award- ja New European Bauhaus -arviointijärjestelmät

Vihreää kaupunkitilaa voidaan arvioida monilla eri kriteeristöillä. Opinnäytetyössä perehdytään Green Flag Award- (GFA) (<https://www.greenflagaward.org/>, <https://www.vyl.fi/tietopankki/green-flag-award-suomi/kuinka-se-toimii/kriteeristo/>) ja New European Bauhaus- (NEB) (<https://www.archinfo.fi/toiminta/vaikuttaminen/new-european-bauhaus> ja <https://prizes.new-european-bauhaus.europa.eu/about#section-125>) järjestelmiin. Sekä Green Flag Award- että New European Bauhaus -palkinnoilla on arviointikriteerejään, jotka tukevat ilmastonmuutokseen sopeutumista, kestävän kehityksen ja hyvinvoinnin edistämistä. Green Flag Award -kriteerit (Liite 1) sisältävät selkeitä erityisvaatimuksia

kestävän kehityksen varmistamiseksi, esimerkiksi ympäristövaikutusten hallinnan, jätteiden minimoimisen, kemikaalien käytön, turpeen käytön, biologisen monimuotoisuuden, maiseman ja kulttuuriperinnön, luonnonkohteiden, villieläinten ja -kasviston ylläpitämisen sekä maisemakohteiden säilyttämisen osalta. New European Bauhaus -arviointikriteeristön (Liite 2) yksi kolmesta keskeisestä arvosta on ympäristökestävyys, esimerkiksi ihmisen toiminnan ympäristövaikutusten vähentäminen, luontopohjaisten ratkaisujen soveltaminen ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen ehkäiseminen.

3.1 Green Flag Award -palkinto

Puistoille on olemassa monia erilaisia arviointijärjestelmiä. Opinnäytetyössä tarkasteltavan järjestelmän valinta perustuu siihen, että se on kestävän kehityksen periaatteiden mukainen. Valitsin Green Flag Award -järjestelmän, koska sen periaatteet ja arviointikriteerit ovat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia, selkeästi ymmärrettäviä ja yleisesti sovellettavia. Green Flag Award -järjestelmä arvostaa kaupunkien viheralueiden hyvää hoitoa ja tunnustaa vuosittain parhaat viheralueet ja puistot ympäri maailmaa tietyn arviointijärjestelmän mukaisesti. Green Flag Award -lisenssiä hallitsee Keep Britain Tidy – organisaatio, jonka kanssa Viherympäristöliitolla on yhteistyösopimus.

Green Flag Award sai alkunsa Britanniasta. Ennen vuotta 1997 Britanniassa vuosikymmeniä jatkunut puistojen alirahoitus oli muuttanut monet aikoinaan upeat ja kauniit historialliset keskustan puistot laiminlyödyiksi tai alihoidetuiksi, vaarallisiksi alueiksi, joihin asukkaat eivät halunneet mennä. Ihmiset arvostavat ja käyttävät laadukkaita ja hyvin huollettuja ulkotiloja paljon todennäköisemmin kuin hoitamattomia ja roskaisia viheralueita (Liu & Xiao, 2020, s.18; Zhang ym., 2017, ss. 6–10). Ihmisten saamiseksi takaisin puistoihin sekä rahoituksen perustelemiseksi ja arvioimiseksi Britanniassa laadittiin puistojen laatua ja hyvää kunnossapitoa koskevat sovitut Green Flag Award -arviointikriteerit (Ellicott, 2016, ss. 23–62). Kriteerien avulla pyritään varmistamaan, että puistot ja viheralueet ovat hyvässä kunnossa ja tarjoavat asianmukaisia palveluita. Green Flag Award -palkintojen avaintekijä on puistojen joustava ja tarkoituksenmukainen hallinnointikehys. Green Flag Award -järjestelmä on Britanniassa menestynyt ja se on saamassa yhä enemmän suosiota myös Suomessa ja muualla maailmassa. Palkinnosta on tullut kansainvälinen viheralueiden laadun tunnus, koska sitä voidaan käyttää vertailustandardina.

Green Flag Award -järjestelmän tavoitteena on tunnustaa, ymmärtää ja edistää kansallista perintöä luonnon monimuotoisuuden, maisemien ja rakennusten osalta kaikissa ympäristöissä. Green Flag Award varmistaa, että viheralueita hoidetaan ja ylläpidetään asianmukaisesti ja että ne palvelevat käyttäjiään. Green Flag Award -palkinnon kriteeristön avulla säädetään hyvän hallintotavan standardit sekä edistetään ja jaetaan parhaita käytäntöjä viheralalla. Laatutason varmistamisessa on tärkeä rooli puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmalla (Management Plan), joka sisältää selvityksen viheralueen toiminnasta kunnossapidon eri osa-alueilla Green Flag Award -kriteeristön mukaisesti.

Green Flag Award -periaatteena on, että puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma ja hyvin hoidettu puisto osoittavat tunnustuksen hakijan ymmärtävän, ketkä ovat puiston nykyisiä ja potentiaalisia käyttäjiä – mitä he haluavat, miten heille tiedotetaan ja miten heidät osallistetaan. On tärkeä ymmärtää puistoa paikkana; mikä on erityistä puiston historiassa, biologisessa monimuotoisuudessa, maisemassa, sosiaalisissa ja fyysisissä olosuhteissa ja mihin suuntaan paikka kehittyy. Kaikissa olosuhteissa historiaa ja historiallisia, monikulttuurisia ja sosiaalisia yhteyksiä on kunnioitettava ja ymmärrettävä. Hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmassa käsitellään aina, mikä puistossa on turvallista ja hyvin hoidettua lainsäädännön ja strategioiden mukaisesti, ja siinä esitetään myös puiston tulevaisuuden suunnitelmat.

Green Flag Awardin mukaan on suuri mahdollisuus hillitä ilmastonmuutosta ja muita kielteisiä ympäristövaikutuksia asianmukaisilla istutus-, maisemanhoito- ja suunnitteluvalinnoilla. Green Flag Award -tunnustuksen tuloksena hyvin hoidetut viheralueet ja puistot muodostavat ekologisia käytäviä ja tulvapuskurialueita, joiden avulla voidaan pienentää ja hallita paremmin ilmastonmuutoksesta johtuvia riskejä. Viheralueet ja puistot tarjoavat laajaa valikoimaa ekosysteemejä kokonaisuutena ja edistävät vihreän infrastruktuurin elinvoimaisuutta myös maailmanlaajuisesti. Kaupungin viheralueverkosto – vihreä infrastruktuuri mahdollistaa ilmastonmuutokseen sopeutumisen – kuumien saarekkeiden viilentämisen, luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja lisääntyvien hulevesien imeyttämisen maahan.

Green Flag Award -palkinnon yleisenä tavoitteena on varmistaa, että kaikilla on asuinpaikastaan riippumatta pääsy laadukkaisiin vihreisiin ja muihin julkisiin tiloihin. Nykyään viheralueiden esteettömän pääsyn merkitys ihmisten hyvinvoinnille ymmärretään kaikkialla maailmassa. (Konijnendijk, 2022, ss. 823-827).

Puistoon liittyvä osallistaminen ja vapaaehtoinen kunnossapitotyö ovat tärkeitä työttömyyden vähentämisessä, ja niillä on näin ollen myönteinen terveysvaikutus vapaaehtoiisiin itseensä. Paikallisilla asukkailla ja yhteisöillä voi olla tärkeä rooli puiston laadun kehittämisessä ja toteuttamiskelpoisten ratkaisujen löytämisessä, koska he ovat tietoisia alueen ongelmista ja mahdollisuuksista. Green Flag Award pitää tärkeänä asukkaiden osallistumista puistotoimintaan, koska asukkaiden osallistaminen puiston kunnossapitoon tai puistotapahtumien järjestämiseen lisää puiston suosiota ja vierailijoiden määrää.

Green Flag Award -palkinnon arviointikriteeristö (Liite 1) kannustaa noudattamaan biologisen monimuotoisuuden hallinnan parhaita käytäntöjä sekä maisemarakentamisen ja vihertöiden hyviä käytäntöjä, jotta voidaan varmistaa villieläinten ja luonnon olemassaolo ja kestävyys myös kaupungissa. Arviointikriteereissä on keskeisessä roolissa puistovierailijoiden tyytyväisyys. Green Flag Award -palkinnon 27 tarkkaa arviointikriteeriä käsittelevät monia tekijöitä, jotka tutkimuksien mukaan (esimerkiksi Liu & Xiao, 2020 ss. 13, 19) vaikuttavat puistovierailijoiden tyytyväisyyteen.

Puiston tai viheralueen arvioinnin suorittavat koulutetut tuomarit erityisen pisteytysjärjestelmän avulla. Sekä toimitetut hakemusasiakirjat että tilanne kentällä arvioidaan 27 arviointikriteerin perusteella. Tuomarit vierailevat arvioitavassa puistossa ja tekevät tarkastuksen paikan päällä. (Ellicott, 2016, ss. 15–21)

3.2 New European Bauhaus -aloite ja -palkinto

New European Bauhaus, suomeksi uusi eurooppalainen Bauhaus, on luova ja monialainen aloite, joka yhdistää Euroopan vihreän kehityksen ohjelman asuintiloihin ja elämäkokemuksiin. New European Bauhaus -aloitteella pyritään muuttamaan elinympäristöä kestävämmäksi, osallistavammaksi ja esteettisemmäksi. Euroopan komissio käynnisti aloitteen vuonna 2020. Aloitteessa eurooppalaisia kehoitetaan yhdessä kuvittelemaan ja rakentamaan kestävää ja osallistavaa tulevaisuutta, jossa rakennettu ympäristö on kaunis ja tuo hyvää oloa mielelle ja sielulle. (European Union, 2023).

New European Bauhaus -tavoitteena on tuoda Euroopan vihreän kehityksen ohjelma osaksi jokapäiväistä elämää ja elinympäristöä – tehdä vihreän kehityksen ohjelmasta konkreettinen kokemus ja esitellä samalla tulevaisuuden ratkaisuja sekä mahdollisuuksia suunnitella yhdessä. (European Union, 2023).

New European Bauhaus -mukaisen rakennetun ympäristön pitäisi olla kaunis ja luoda hyvinvointia myös mielelle ja sielulle. Koska kauneus ymmärretään subjektiivisesti, New European Bauhaus on selittänyt kauneuden käsitettä (Taulukko 1).

Taulukko 1. New European Bauhaus -kriteeristö kauneuden käsitteelle. (European Union, 2023).

Kauniita ovat paikat, tavat ja kokemukset, jotka ovat:		Selite
Rikastuttavia	Taiteen ja kulttuurin inspiroimia, joissa tehtävä tai toiminnon funktio ei ole vaikuttanut ulkomuotoon.	Estetiikkaa, kokemuksen laatua ja tyyliä arvostetaan toiminnallisuuden ulkopuolella.
Kestäviä	Sopuoinnussa luonnon, ympäristön ja planeettamme kanssa.	Kestävyyttä arvostetaan ilmastotavoitteista kiertotalouteen, saasteettomuuteen ja biologiseen monimuotoisuuteen.
Osallistavia	Vuoropuhelussa kulttuurien, tieteenalojen, sukupuolten ja ikäryhmien kesken.	Arvostetaan osallisuutta erilaisuuden arvostamisesta saavutettavuuden ja kohtuuhintaisuuden varmistamiseen.

New European Bauhaus yhdistää luovuuden kohtuuhintaisten, osallistavien ja houkuttelevien ratkaisujen löytämiseen ilmastohaasteisiin ja luo ns. muotoiluliikkeen, joka kattaa kolme ulottuvuutta: kestävyys (mm. kiertotalous), kokemuksen laatu (mm. estetiikka) ja osallistavuus (mm kohtuuhintaisuus). New European Bauhaus -järjestelmä yhdistää paikalliset, eurooppalaiset ja maailmanlaajuiset ulottuvuudet sekä hyödyntää osallistavien ja eri alojen rajat ylittävien lähestymistapojen mahdollisuuksia. New European Bauhaus -palkinto tarjoaa ihmisille foorumin, jossa he voivat ilmaista luovuuttaan, kykyjään ja innovatiivisia ideoitaan yhteisön ja koko yhteiskunnan hyödyksi kestävyuden, estetiikan, tasa-arvoisuuden ja suvaitsevuuden perusarvojen mukaisesti. New European Bauhaus -aloitteen ytimessä on paikallisten sidosryhmien osallistuminen aloitteen hankkeiden yhteissuunnitteluun (European Union, 2023).

New European Bauhausilla on vahva kannatus Viron arkkitehtien piireissä, jotka ovat ihastuneet New European Bauhaus -estetiikkakriteeristöön. Virossa harkitaan säätää kaavoituslaissa tasavertaiseksi New European Bauhaus -periaatteiden ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi tarvittavien toimenpiteiden täytäntöönpano.

Euroopan komissio jakaa vuosittain New European Bauhaus -rahapalkintoja innovatiivisille ja inspiroiville hankkeille. New European Bauhaus -palkinnon yleisenä tavoitteena on näyttää esimerkkiä ja helpottaa tiedonvaihtoa ihmisten välillä eri puolilla Eurooppaa luomalla monialaisia hankkeita. Palkintoehdokkaana voivat olla sekä kaupunkiympäristön muutoshankkeet että puhtaasti aineettomat yhteistyöhankkeet.

Palkinnot myönnetään käynnissä oleville tai päätökseen saaduille hankkeille, jotka ovat New European Bauhausin periaatteiden ja kriteeristön (Liite 2) mukaisia. Uusi eurooppalainen Bauhaus -kilpailu 2024 oppaan mukaan palkinnot jaetaan neljässä vakiintuneessa kilpailusarjassa, jotka on luotu New European Bauhausin toteutusta ohjaavien temaattisten toimintalinjojen pohjalta. Niitä ovat: luontoyhteyden palauttaminen, yhteenkuuluvuuden tunteen palauttaminen, kipeimmin muutosta kaipaavien tilojen ja ihmisten priorisointi sekä pitkän aikavälin elinkaariajattelun edistäminen teollisuuden ekosysteemeissä. (European Union, 2023).

Hankkeet arvioi kaksi riippumatonta ulkopuolista asiantuntijaa, jotka valitaan eri puolilta Eurooppaa. Täytetyn hakemuksen lisäksi on tärkeää liittää mukaan vähintään kuusi kuvaa hankealueelta. (European Union, 2023).

3.3 Green Flag Award- ja New European Bauhaus -kriteerien vertailu

Löytääkseni Green Flag Award- ja New European Bauhaus -palkintojen yhteisen perustan ja ne aiheet, jotka voitaisiin siirtää New European Bauhaus kriteereistä Keskipark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan, laatisin Green Flag Award- ja New European Bauhaus -periaatteista vertailuanalyysin (Taulukko 2), jota käytin vertailutietona. Sen pohjalta tein päätelmän New European Bauhaus -käyttömahdollisuuksista puiston hallinnoinnissa ja kunnossapidossa Green Flag Award -standardin mukaan.

Taulukko 2. Green Flag Award -tunnustuksen ja New European Bauhaus -palkinnon periaatteiden yhteneväisyys, erot ja päätelmät.

Green Flag Award (GFA)	New European Bauhaus (NEB)
Palkinnon hakijat ymmärtävät ketkä ovat nykyisiä ja potentiaalisia puiston käyttäjiä ja mitä he haluavat. Puiston joustava ja tarkoituksenmukainen hallinnointikehys on keskeinen osa GFA-palkintoa.	Palkinnon hakijat ymmärtävät, että hankkeella on oltava selkeä kohderyhmä ja selkeästi määritellyt tavoitteet. Siinä on kuvattava, miten kyseisen paikan/alueen erityisongelmiin puututaan.
Päätelmä: Green Flag Award tukee jatkuvaa toimintaa, New European Bauhaus tukee paikan/alueen erityisongelmien ratkaisemista tai innovaatiota kerrallaan.	
1.Osallistaminen vaaditaan	
GFA olettaa, että viheralue on aina hyvin hoidettu ja siisti, joten osallistaminen rajoittuu toimintoihin, jotka ovat yhdenmukaisia puiston hallinnan ja kunnossapidon kanssa.	NEB ei kiinnitä huomiota puiston kunnossapidon tarpeeseen ja kunnossapitokustannuksiin. NEB antaa ihmisille mahdollisuuden vapaasti harjoittaa luovuuttaan, lahjakkuuttaan ja innovatiivisia ideoitaan.
Päätelmä: New European Bauhausin innovaatio soveltuu huonosti I kunnossapitoluokan viheralueisiin. Puistotilan rajoittamattomat muutokset voivat aiheuttaa odottamattomia kunnossapito-ongelmia ja -kustannuksia.	
2.Tavoitteena ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja luonnon monimuotoisuus	
GFA tunnustaa perinteiset, todistetut luontopohjaiset ratkaisut – ratkaisun tulee olla tunnustushetkellä hyvässä kunnossa ja hoidettu. Tavoitteena on puiston kestävä hallinnointi ja kunto.	NEB kannustaa ympäristön uudelleensuunnittelua ja uusien luontopohjaisten ratkaisujen testaamista – ratkaisun rakennusprosessin täytyy olla jo päättynyt (ratkaisun komponentteja ei saa puuttua) ja sen on oltava toiminnassa palkinnon myöntämishetkellä. Siinä ei oteta huomioon, onko kyseessä taloudellisesti tai sosiaalisesti kestävä ratkaisu (tätä ei vielä tiedetä hakemushetkellä?).
Päätelmä: yhteensopiva uusien puistorakennusten ja -rakenteiden rakentamisen kanssa, jos otetaan huomioon Green Flag Award -järjestelmän tiukemmat säännöt	
3.Suhtautuminen miljööön arvoihin	

<p>GFA-liike korostaa miljööarvojen säilyttämisen ja priorisoinnin tarvetta</p>	<p>NEB kannustaa kunnostetun, uudelleen rakennetun tai elvytetyn fyysisen ympäristön yhdistämistä paikalliseen historialliseen perintöön.</p>
<p>Päätelmä: yhteensopiva uusien puistorakennusten ja -rakenteiden rakentamisen kanssa</p>	
<p>4. Maisemasuunnittelu, estetiikka</p>	
<p>GFA-alueen tulee olla kaikilta osin hyvin hoidettu ja ulkonäöltään siisti, turvallinen ja miellyttävä. Ei ole väliä, saavutetaanko tämä uudella hoitotavalla tai vakiintuneen käytännön avulla.</p>	<p>Innovointia ja yhteiskehittämistä pidetään tavanomaisia käytäntöjä tärkeämpinä, tavanomaiset käytännöt eivät ole oikeutettuja palkinnon saamiseen. Kannustetaan yhdistämään paikallisia arvoja muotoiluun, vahvistamaan yhteenkuuluvuuden tunnetta merkityksellisten kokemusten avulla tai integroimaan uusia, kestäviä kulttuurisia ja sosiaalisia arvoja maisemaan.</p>
<p>Päätelmä: yhteensopiva uusien puistorakennusten ja -rakenteiden rakentamisen kanssa, jos otetaan huomioon Green Flag Award -järjestelmän tiukemmat säännöt</p>	
<p>5. Hallinto- ja kunnossapitotoimet</p>	
<p>GFA ei pidä innovaatiota parempana kuin tavanomaista käytäntöä, vaan arvostaa hyvin hoidettua puistoa. Se, että alueen pitäisi olla jatkuvasti kunnossa, suosii käytännössä parhaiden todistettujen hoito- ja kunnossapitokäytäntöjen käyttöä ja kokemuksen luottamista.</p>	<p>Innovointia ja yhteiskehittämistä pidetään tavanomaisia käytäntöjä tärkeämpinä, tavanomaiset käytännöt eivät ole oikeutettuja palkinnon saamiseen. Kannustetaan vahvistamaan yhteenkuuluvuuden tunnetta merkityksellisten kokemusten avulla tai integroimaan uusia, kestäviä kulttuurisia ja sosiaalisia arvoja maisemaan. Viheralue on rakennettava, mutta kunnossapitoa ei tarvitse ottaa huomioon – miten hallinnointi ja ylläpitokustannukset hoidetaan, määritetään jälkikäteen.</p>
<p>Päätelmä: New European Bauhausissa käytettävä innovaatio soveltuu huonosti I kunnossapitoluokan viheralueisiin. Hoito- ja kunnossapitotöiden arvaamattomuus voi aiheuttaa odottamattomia kunnossapito-ongelmia ja -kustannuksia.</p>	

4 Työn tavoite ja menetelmät

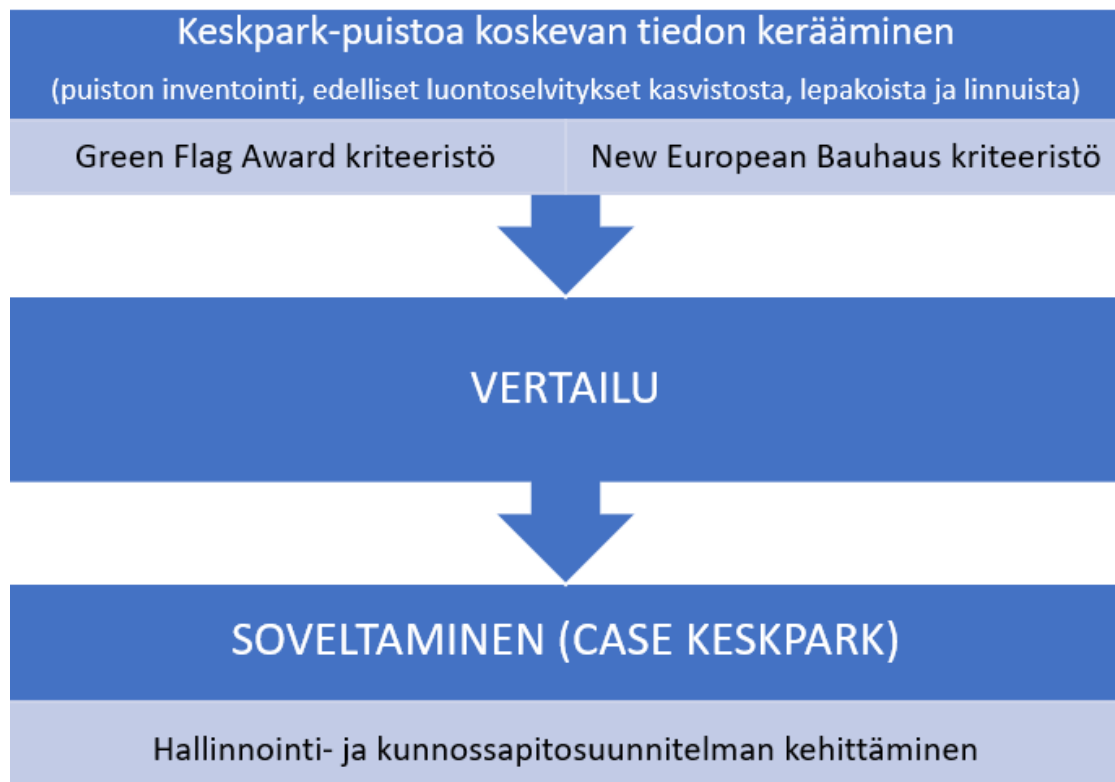
Opinnäytetyön tavoitteena on laatia Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma, joka edistää kestävästä kehitystä, biologista monimuotoisuutta ja esteettisyyttä sekä kaupunkilaisten hyvinvointia ja osallistamista puistotoimintaan. Kehittämistyössä sovelletaan Green Flag Awardin ja New European Bauhausin vertailusta saatuja päätelmiä.

Tutkimuskysymykset: 1) Riittääkö Keskpark -puiston nykyinen hallinnointi ja kunnossapito Green Flag Award -tunnustuksen hakemiseen. 2) Mitä olisi Keskpark -puistossa vielä kehitettävä Green Flag Award -kriteeristön avulla.

Tutkitaan myös New European Bauhaus Award- ja Green Flag Award -periaatteiden yhteneväisyyttä ja sitä, miten New European Bauhaus -periaatteita (Liite 2) voidaan soveltaa viheralueiden kehittämiseen.

Toiminnallisessa opinnäytetyössäni kehitin ja tuotin innovaatioita (Kuva 3), Green Flag Award -standardin mallin mukaisen Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman.

Kuva 3. Opinnäytetyön prosessi ja menetelmät.

4.1 Opinnäytetyön kehitystehtävän alue: Keskpark -puisto Keilan kaupungissa

Keskpark sijaitsee Virossa, Keilan kaupungin keskustassa, joka on Tallinnasta lounaaseen Haapsaluun ja Paldiskiin johtavan historiallisen tien risteyspaikassa. Historiallisesti puisto oli paikallisen kartanon viljelysmaata, joka muutettiin hautausmaaksi vuonna 1823. Viime vuosisadan viisikymmentäluvun jälkeen hautausmaalle ei enää haudattu ja kaupungin keskustassa sijaitseva hautausmaa oli kasvanut umpeen. Vuonna 1965 hautausmaa suljettiin, mutta kunnostuksen aikana (uudet tiet, lisäistutukset) monet vanhat ristit ja hautamerkit säilytettiin. Vuonna 2020 puisto saneerattiin. Tehtiin lisäistutuksia, rakennettiin uusia puistoteitä ja asennettiin kevyitä rakennuksia (puistopaviljonki, WC). Puistossa on nyt leveät jalkakäytävät, houkuttelevat vapaamuotoiset ruusu- ja perennaistutukset, klassinen puistopaviljonki, suihkulähdeaukio sekä runsaasti istumapaikkoja. Vuonna 2020 Keskpark voitti Harjumaan ”Viron kaunis koti” -kilpailun julkisten maisemarakennusten luokassa.

Puistossa on runsaasti vanhoja saarnia, jotka ovat peräisin ajalta, jolloin puistossa oli hautausmaa. Valitettavasti vanhat puut ovat vähitellen häviämässä, koska ne kärsivät puistossa laajalle levinneestä saarnensurmasta (*Hymenoscyphus fraxineus*). Kuivuneiden puiden poistamisen myötä puistosta on tulossa avarampi ja aurinkoisempi. Näin syntyy myös vapaata tilaa uusille istutuksille. Tämän vuoksi paikallisyhteisö on ilmaissut toiveensa, että lukiosta valmistuvat ylioppilaskokelaat istuttaisivat puistoon puun joka vuosi. Koska monet saarnet ovat kuolleet tautiin, uudelle puulle on aina löytynyt vapautunut paikka.

Historiallisen hautausmaan alueelle ei ole suunnitteilla puiston rauhaa häiritseviä aktiviteetteja, esimerkiksi lasten leikkikenttää tai kuntoiluvälineitä. Puisto on tarkoitettu rauhalliseen virkistykseen ja keskeisen sijaintinsa vuoksi myös kauttakulkuun. Miljöö on rauhallinen ja ilmentää virolaisen koristepuutarhaperinteen estetiikkaa. Viron ensimmäiset koristepuutarhat sijaitsivat baltisaksalaisissa kartanoissa, joista tuli esikuva virolaisille talonpojille. Talonpoikaistiloilla koristepuutarha muuttui eräänlaiseksi statussymboliksi, joka osoitti muille, että maanviljelijän ei tarvinnut raataa pellolla aamusta iltaan, vaan hän saattoi istuttaa myös taloudellisesti hyödyttömiä syreenejä, ja että emännällä oli aikaa tehdä kukkapenkkejä (Banner, 2019). Kukkivien kukkien esteettisen kauneuden kokemukseen on historiallisesti liittynyt arvostuksen ja kunnioituksen tunne.

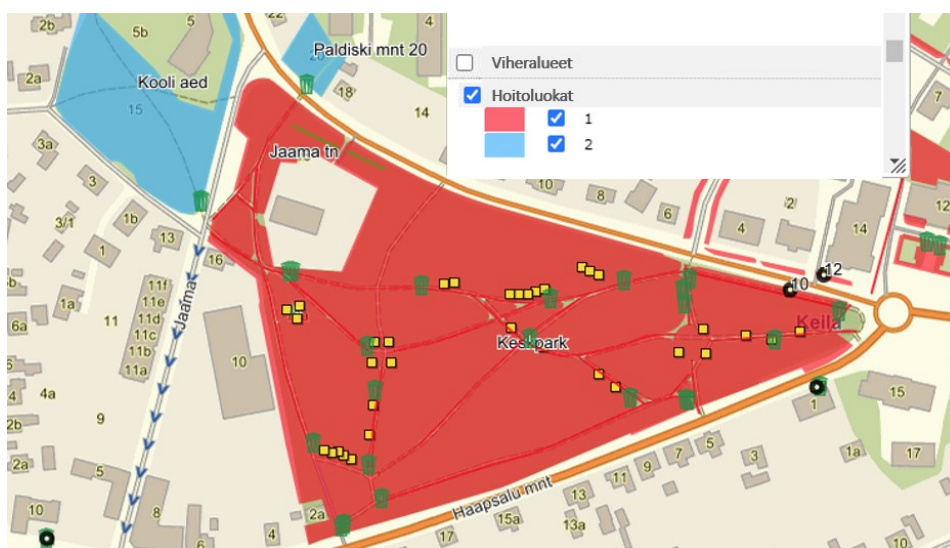
Keskpark -puistoa hoidetaan intensiivisesti paikallisen hoitoluokan 1 mukaan, mikä vastaa suomalaista RAMS R1 -luokkaa. Huomiota kiinnitetään sekä kestävää kehitystä edistäviin hoitomenetelmiin (nurmikkorobotit) että pölyttäjiin (mehiläispesät, perennapenkit). Puistosta

vuonna 2018 tehdyssä luontoselvityksessä korostetaan tarvetta jättää nurmikolle leikamattomia alueita hyönteisten suosiman niittyelinympäristön kehittämiseksi, jotta puisto voisi olla parempi ns. ruokapöytä lepakoille ja linnuille. Tässä asiassa puistossa on edelleen parantamisen varaa.

Puistossa on pienempi luoteisosa, jonka erottaa puiston läpi kulkeva katu. Tätä osaa puistosta ei ole uusittu eikä kehitetty. Puiston vieressä sijaitsevan koulun johto suunnittelee rakentavansa sinne opetuspuutarhan opetustarkoituksiin. Ideaa inspiroi muun muassa se, että tutkimuksista on saatu näyttöä siitä, että ulkona oppiminen lisää oppilaiden oppimismotivaatiota (Dettweiler et al., 2015) ja vaikuttaa myönteisesti oppimistuloksiin (Rickinson et al., 2004, Becker et al., 2017). Opetuspuutarhasta on jo laadittu alustava suunnitelma ja suunnitteilla on erilaisia koulun puutarhaan liittyviä osallistamistoimia.

Keskpark -puisto on edustuspuisto ja arvokas kulttuuriperinnön kohde, jossa vaalitaan historiallista perintöä. Puistoa hoidetaan niin, että sen puutarhataiteellinen ja historiallinen arvo sekä edustavuus säilyvät. Kunnossapito- ja korjaustöissä noudatetaan suojelumääräyksiä. Puiston peruskunnostetun osa-alueen hoitoluokka 1 vastaa suomalaisen RAMS -kunnossapitoluokitusjärjestelmän mukaan rakennetun arvoviheralueen R1-luokkaa ja kunnostamaton ”Kooli aed” -osa hoitoluokka 2 suomalaista R2-luokkaa (Kuva 4). Keskpark -puistolle ei ole tähän asti laadittu erillistä hoitosuunnitelmaa, mutta puiston kunnossapitosopimus sisältää aina teknisen kuvauksen tehtävistä töistä. Tämän kuvauksen perusteella järjestetään myös kunnossapitohankkeet.

Kuva 4. Keskpark -puiston hoitoluokat ja puistokalusteet EVALD -tietokannassa (evald/keila.ee/). Hoitoluokan 1 alueet on merkitty punaisella ja hoitoluokan 2 alueet (opetuspuutarha) sinisellä.

4.2 Green Flag Award -kriteeristön soveltaminen hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan

Opinnäytetyön puitteissa laaditaan Virossa Keilan kaupungissa sijaitsevan Keskpark -nimisen keskuspuiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma Green Flag Award -tunnustuksen arviointikriteerien mukaisesti (Liite 1).

Aloitin opinnäytetyöprosessin perehtymällä Keskpark -puiston historiaan ja saneeraussuunnitelman asiakirjoihin. Sen jälkeen tutustuin Green Flag Award- ja European New Bauhaus -oppaisiin sekä tunnustettuihin esimerkkiprojekteihin. Hankin dokumentaarista aineistoa Keskpark -puistosta, ottaen huomioon, että voisin koota hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman sisällön Green Flag Award -oppaan *Raising the standard: The Green Flag Award guidance manual* -ohjeiden mukaisesti. Puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman laatimisen yhteydessä keräsin tietoa puiston tilasta ja olemassa olevista rakenteista mm. paikan päällä visuaalisena havaintona. Lisätietoja ja kuvia puistotilasta, rakenteista, puistokalusteista ja kasveista löytyy hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmasta (Liite 3). Tarkempia tietoja palveluista ja toiminnoista, mukaan lukien kunnossapitotyöt, keräsin kunnossapidon hankinta-asiakirjoista sekä keskusteluista kaupunkipuutarhurin ja apulaiskaupunginjohtajan kanssa.

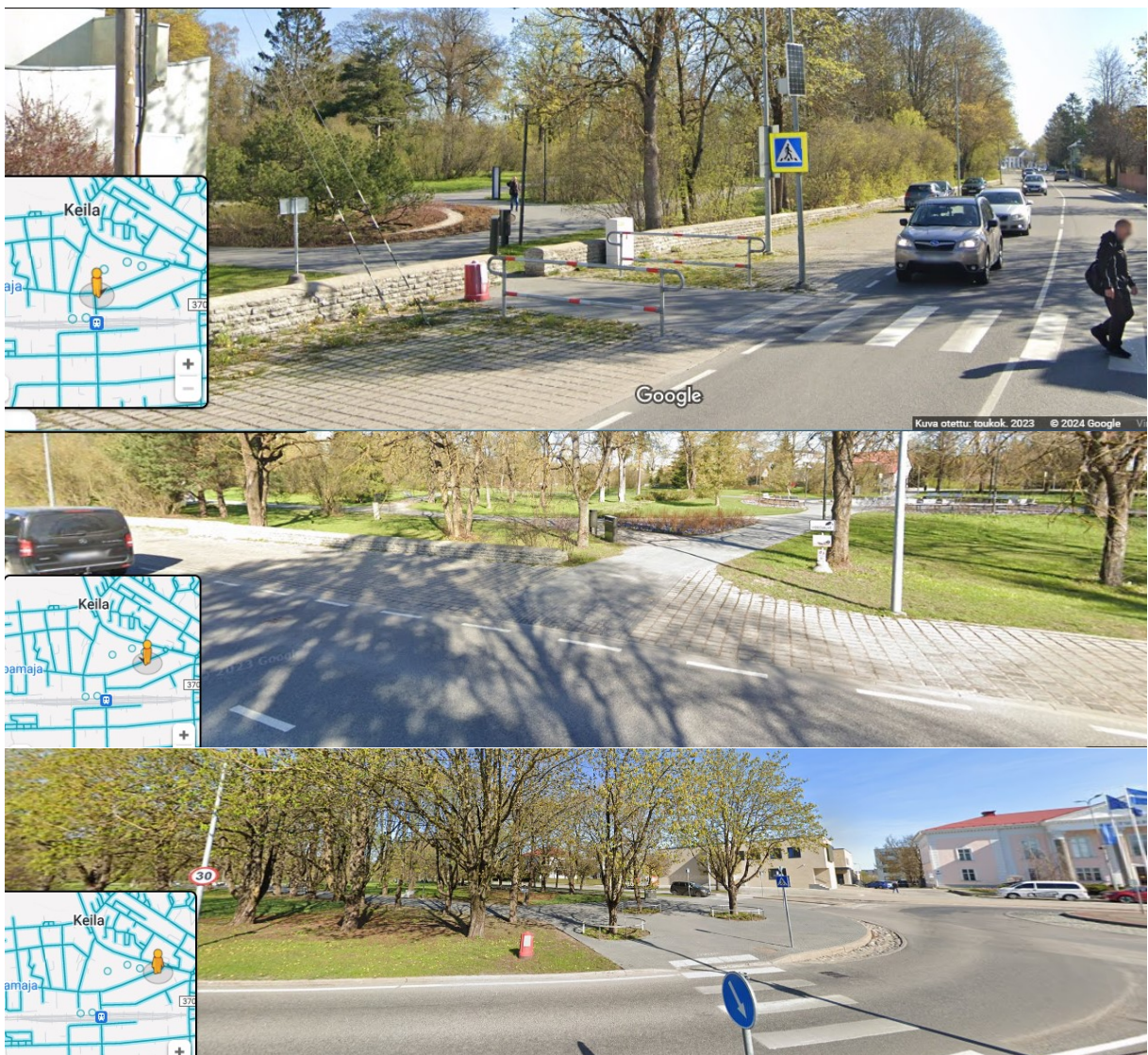
Kehittämistyössä käytin menetelmää, jossa vertailin kerättyä tietoa Green Flag Award -tavoitteisiin, periaatteisiin ja 27 kriteeriin (Liite 1). Ensin varmistin, että Keskpark -puiston nykyinen hallinto ja kunnossapito ovat Green Flag Award -periaatteiden ja tavoitteiden mukaisia. Green Flag Award -tavoitteena on tunnustaa, ymmärtää ja edistää kansallista perintöä luonnon monimuotoisuuden, maisemien ja rakennusten osalta kaikissa ympäristöissä, arvostaen ja ymmärtäen historiaa ja siihen liittyviä monikulttuurisia ja sosiaalisia siteitä. Keskpark -puisto on osa Keilan kaupungin halki kulkevasta vihervyöhykkeestä, mikä vastaa hyvin Green Flag Award -periaatetta varmistaa kaupunkilaisten pääsy viheralueille. Keskpark -puisto on myös asiantuntevasti hoidettu, mikä soveltuu Green Flag Award -periaatteeseen, jonka mukaan viheralueet tarjoavat laajemman valikoiman kestävästä kehitystä tukevia ekosysteemejä.

Selvyyden saavuttamisen jälkeen ryhdyin laatimaan Green Flag Award -oppaaseen perustuvan hallinnointi ja kunnossapitosuunnitelman. Hallinnointi- ja

kunnossapitosuunnitelman kokoamisprosessissa tarkistin, missä määrin Keskpark -puistossa on Green Flag Award -kriteerit täyttäviä puistotiloja, palveluita ym. ja mitä puistossa on vielä kehitettävää. Jäljempänä esittelen kehittämistoimia, joita tarvittaisiin tulevaisuudessa joidenkin Green Flag Award -kriteerien täyttämiseksi, joita ei Keskpark -puistossa tällä hetkellä täytetä riittävästi.

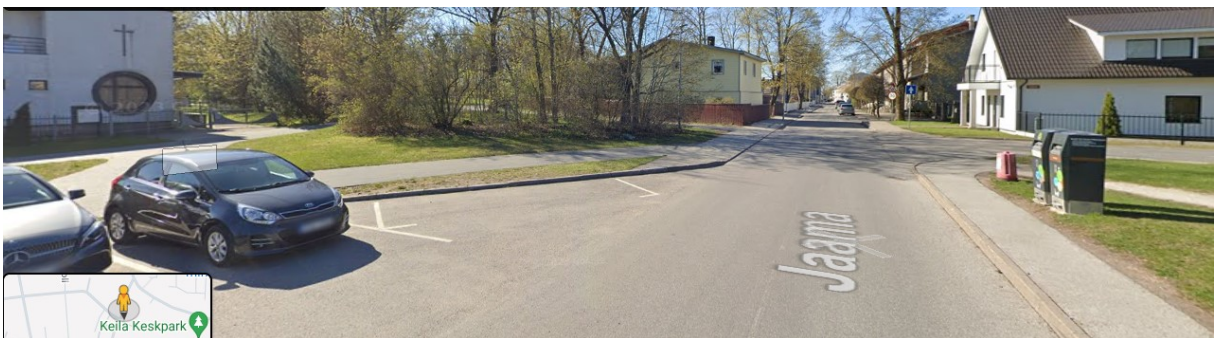
Green Flag Award -kriteeristön 1. "Käyttäjästävällisyys" -kriteerissä edellytetään muun muassa, että puistoon saapumisalueet ovat kutsuvia ja miellyttäviä ns. puiston portteja, joihin puiston vierailija tuntee itsensä tervetulleeksi. Keskpark -puiston saapumisalueet ovat siistejä, mutta vaatimattomia eivätkä ne erotu esteettisesti ympäristöstä. Visuaalista kuvaa hallitsevat liikennemerkkit, turvakaiteet ja roska-astiat (Kuva 5, Kuva 6).

Kuva 5. Kuvat 1-3 Keskpark -puiston seitsemän saapumisaluetta. (Google Maps 2023).

Kuva 6. Kuvat 4-7 Keskpark -puiston seitsemän saapumisaluetta. (Google Maps 2023).

Kriteerin 3 ”Opasteet” mukaan Keskpark -puisto on varustettava tienviitoilla, jotka varmistavat helpon liikkumisen puiston alueella. Puistossa on hienoja infotauluja, joista löytyy tietoa puiston historiasta ja luonnosta, mutta ohjeistavia tienviittoja ei ole asennettu. Kaupunki on juuri saanut valmiiksi uuden opastetyylikirjan, ohjeistavien tienviittojen asentaminen puistoon on lähitulevaisuudessa mahdollista.

Kriteerin 17 tarkoituksena on ohjata puistonhoitoa luopumaan turpeen käytöstä tulevaisuudessa. Virossa valtio ei ole toistaiseksi asettanut tavoitteeksi turpeen käytön vähentämistä. Vaikka ongelmaan ei ole kiinnitetty huomiota, on syytä harkita ja vähentää turpeen käyttöä puistonistutusten kasvualustoissa. Turpeelle on löydettävä vaihtoehtoja.

Kriteerit 18 ”Ilmastonmuutokseen sopeutuminen” ja 19 ”Luonnonkohteiden, luonnon kasvi- ja eläinekosysteemien hoito” täyttyvät mm. säilyttämällä puistossa vanhoja puita ja pensasryhmiä. Ruohovartisen kasvillisuuden suhteen tilanne ei ole vielä riittävän hyvä, koska puiston nurmikko on leikattu tasaisesti matalaksi. Niittymäisten alueiden muodostamista nurmikolle suositeltiin jo vuonna 2018 Keskpark -puistossa tehdyssä luontoselvityksessä. Se on toteutettava. Tätä varten alueet on valittava ja nurmikkorobotin työalueet määriteltävä uudelleen.

Tulevaisuudessa kriteerit 18 ja 19 saavutetaan myös Keskpark -puiston luoteisosaan perustettavassa opetuspuutarhassa, johon on suunniteltu muun muassa niittyalue, metsäpuutarha ja sadepuutarha.

Keskpark -puiston luoteisosa on tällä hetkellä yksinkertainen kunnossapitoluokkaan II kuuluva viheralue. Sen kehittäminen opetuspuutarhaksi on merkittävä kehitysprojekti, jolla edistetään Keskpark -puiston kehitystä paitsi kriteerien 18 ja 19 myös kriteerin 22 ”Osallistaminen viheralueen kunnossapitoon ja kehittämiseen”, kriteerin 23 ”Asianmukainen tarjonta käyttäjille” sekä kriteerin 26 ”Asianmukainen opetuksellinen ja tiedotuksellinen viestintä” mukaisesti. Paikallisen koulun oppilasyhdistys on otettu mukaan suunnittelemaan sekä rakentamaan opetuspuutarhaa. Myöhemmin oppilaat huolehtivat opetuspuutarhasta, ja muut puutarhanhoidosta kiinnostuneet paikalliset yhteisöt otetaan myös mukaan puutarhanhoitoon. Tärkeä osa opetuspuutarhaprojektia olisi ulkoluokkatoiminnan kehittäminen.

Kriteeri 25 ”Asianmukaiset viestintäkanavat”. Kaupungin yleiskaavan verkkosivuston yhteydessä luodaan erilliset sivut Keilan vihervyöhykkeen puistoille, mukaan lukien Keskpark -puisto. Nykyisin, jos käytät netissä hakusanaa Keila Keskpark tai muu Keilan puisto, et

löydä muuta tietoa kuin mainoksia läheisistä kiinteistökohteista. Tietojen löytämistä verkosta on ehdottomasti parannettava. Opinnäytetyötä valmisteltaessa heräsi ajatus, että tällä hetkellä olisi hyvä mahdollisuus luoda erilliset alisivut Keilan vihervyöhykkeen puistoille, mukaan lukien Keskpark -puisto, kaupungin yleiskaavan verkkosivuston valmistumisen yhteydessä.

Keskpark -puiston markkinoinnissa otetaan huomioon puistoalueen rajalliset mahdollisuudet, sillä puisto on entinen hautausmaa, jossa rauhaa ja hiljaisuutta on säilytettävä. Tietoa puiston tapahtumista ja toiminnoista jaetaan kaupungin verkkosivulla, tapahtumakalenterissa ja Facebookissa. Green Flag Award -kriteeri 24 ”Markkinointi ja kampanjat” korostaa hyvin harkitun markkinointisuunnitelman tarvetta. Keskpark -puiston markkinointi tulee suunnata niille puiston käyttäjien kohderyhmille, joiden kanssa on toivottavaa ja/tai tarpeellista tehdä yhteistyötä, sekä niille, jotka ovat tähän asti jääneet ulkopuolelle.

Keskpark -puistoa koskevaa hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaa ei ole aiemmin laadittu. Kriteerin 27 ”Hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman toteutuminen” mukaan Green Flag -palkinnon hakijoilla on oltava suunnitelma puiston hoitotöistä ja heidän on käytettävä sitä päivittäisessä työssään. Suunnitelman tulisi sisältää muun muassa työt, toimenpiteet ja määräajat sekä tiedot käytettävistä resursseista.

Alla olevassa taulukossa (Taulukko 3) on esitetty Keskpark -puistossa tällä hetkellä noudatettavat Green Flag Award -kriteerit sekä kriteerit, joiden perusteella puistotilaa olisi kehitettävä edelleen.

Taulukko 3. Green Flag Award -kriteeristön (Liite 1) mukaan Keskpark -puistossa tällä hetkellä noudatettavat ja kehitettävät kriteerit

Keskpark -puistossa tällä hetkellä noudatettavat Green Flag Award -kriteerit	Green Flag Award -kriteerit, joiden perusteella Keskpark -puistotilaa olisi kehitettävä
Osio 1: Viihtyisyys ja käytettävyys, kriteerit 1-3	
2. Helppo ja turvallinen kulku 4. Yhdenvertainen kulku kaikille	1. Käyttäjystävällisyys 3. Opasteet
Osio 2: Terveys, hyvinvointi ja turvallisuus, kriteerit 5-8	
5. Asianmukaiset tilat ja toiminnot 6. Turvalliset kalusteet, varusteet, laitteet ja tilat	

7. Käyttäjäturvallisuus 8. Koirien valvonta	
Osio 3: Kunnossapito ja puhtaanapito, kriteerit 9-13	
9. Roskat ja jätehuolto 10. Viheralueiden kunnossapito 11. Puiden ja taajamametsien hoito 12. Rakennusten ja infran kunnossapito	13. Välineiden kunnossapito
Osio 4: Ympäristövaikutusten hallinta, kriteerit 14-18	
14. Ympäristövaikutusten hallinta 15. Jätteen vähentäminen 16. Kemian käyttö	17. Turpeen käyttö 18. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
Osio 5: Luonnon monimuotoisuus, maisema ja kulttuuriperintö. Kriteerit 19-21	
20. Maisemakohteiden säilyttäminen ja suojele 21. Rakennetun kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojele	19. Luonnonkohteiden, luonnon kasvi- ja eläinekosysteemien hoito
Osio 6: Osallisuus ja yhteisöllisyys, kriteerit 22-23	
	22. Osallistaminen viheralueen kunnossapitoon ja kehittämiseen 23. Asianmukainen tarjonta käyttäjille
Osio 7: Markkinointi ja viestintä, kriteerit 24-26	
	24. Markkinointi ja kampanjat 25. Asianmukaiset viestintäkanavat 26. Asianmukainen opetuksellinen ja tiedotuksellinen viestintä
Osio 8: Hallinnointi (johtaminen) ja kunnossapidon kehittäminen, kriteeri 27	
	27. Hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman toteutuminen

Vastaus ensimmäiseen ja toiseen tutkimuskysymykseen syntyi puiston visuaalisen inventoinnin aineiston, kunnossapitotöiden hankedokumenttien sekä Green Flag Award -arviointikriteeristön vertailun ja analysoinnin perusteella.

4.3 Green Flag Award- ja New European Bauhaus -kriteerien vertailutulosten soveltaminen hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan

New European Bauhaus -järjestelmän periaatteet ovat melko samanlaiset kuin Green Flag Award -järjestelmän. Selkeä käsitys New European Bauhaus -palkinnon ja Green Flag Award -palkinnon kriteeristöjen eroista ja **New European Bauhaus -periaatteiden soveltamisesta viheralueiden kehittämiseen** antaisi kunnalle mahdollisuuden hallinnoida puistoja ja viheralueita paremmin sekä saada lisärahoitusta niiden kehittämiseen. Siksi kaupunki on kiinnostunut sisällyttämään New European Bauhaus -arvoihin perustuvat toiminnot Keskpark -puiston sekä muiden puistojen hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmiin.

Saadakseni tietoa New European Bauhaus -periaatteista osallistuin Viron Ilmastoministeriön New European Bauhaus -aloitteen kokoukseen 26. lokakuuta 2023. Keskustelun aikana virolainen yhteyshenkilö ja Euroopan unionin edustaja jakoivat tietoja. Kokouksessa ilmeni, että koska kansallisten täytäntöönpanoelinten aihepiiri on hyvin laaja, aiheet on jaettu maiden kesken. Virolle ei todennäköisesti anneta mahdollisuutta toteuttaa kaupungin viherverkostoon tai maisemointiin liittyviä projekteja, koska Viro ei ole hakenut sitä virallisesti. Viro on hakenut arkkitehtuuria koskevia rakennuskannan kunnostukseen ja uudistukseen sekä materiaalien kierrätykseen ja sosiologisiin tutkimuksiin liittyviä aiheita. Euroopan unionin edustaja kuitenkin selitti, että haluttaessa asia voidaan hoitaa, jos projektia ohjaava yhteisö ottaa suoraan yhteyttä Euroopan unioniin. Tällä tavoin virolaisilla olisi mahdollisuus osallistua New European Bauhaus -aloitteeseen myös viherverkostoon liittyvillä aiheilla (hankkeilla).

Opinnäytetyön sisällön valmistelussa tutustuin Green European New Bauhaus -oppaisiin ja tunnustettuihin esimerkkiprojekteihin. Tarkastin New European Bauhaus -kriteerit Uusi eurooppalainen Bauhaus-kilpailu 2024 hakijan oppaasta. Löytäkseni Green Flag Award- ja New European Bauhaus -järjestelmien yhteisen perustan ja aiheet, jotka voitaisiin New European Bauhaus -järjestelmästä siirtää Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan, laatisin vertailuanalyysin Green Flag Award- ja New European Bauhaus -periaatteista (Taulukko 2). Analyysi perustuu Green Flag Award- ja New European Bauhaus -kriteeristöihin, joita käytin vertailutietoina. Sen pohjalta tein päätelmän New European Bauhaus -järjestelmän käyttömahdollisuuksista puiston hallinnoinnissa ja

kunnossapidossa. Selvitin New European Bauhaus -kriteerit, jotka soveltuvat sisällytettäväksi Green Flag Award -mukaiseen hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman malliin sekä Keskipark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan (Taulukko 4).

Taulukko 4. New European Bauhaus -kriteerit, jotka soveltuvat sisällytettäväksi Green Flag Award -kriteeristön mukaiseen hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan.

1	Puiston/alueen erityisongelmien ratkaiseminen tai innovaatio kerrallaan. Sopii esim. uusien puistorakennusten ja -rakenteiden rakentamiseen.
2	Innovointi ja yhteiskehittäminen (ei tavanomaisia käytäntöjä!), osallistujat voivat vapaasti soveltaa luovuuttaan, lahjakkuuttaan ja innovatiivisia ideoitaan.
3	Ympäristön uudelleensuunnittelu ja uusien luontopohjaisten ratkaisujen testaaminen. Ratkaisun rakennusprosessin täytyy olla jo päättynyt (ratkaisun komponentteja ei saa puuttua) ja sen on oltava toiminnassa palkinnon myöntämishetkellä. Siinä ei oteta huomioon, onko kyseessä taloudellisesti tai sosiaalisesti kestävä ratkaisu (tätä ei vielä tiedetä hakemushetkellä?).
4	Kunnostetun, uudelleen rakennetun tai elvytetyn fyysisen ympäristön yhdistäminen paikalliseen historialliseen perintöön.
5	Paikallisten arvojen yhdistäminen muotoiluun yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistamiseksi merkityksellisten kokemusten kautta tai uusien, kestävien kulttuuristen ja sosiaalisten arvojen integroimiseksi maisemaan.
6	Yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen merkityksellisten kokemusten kautta tai uusien, kestävien kulttuuristen ja sosiaalisten arvojen integroiminen maisemaan.

Vastaus kolmanteen tutkimuskysymykseen syntyi dokumenttianalyysin perusteella. Tulin siihen käsitykseen, että New European Bauhaus -innovaatio soveltuu huonosti I kunnossapitoluokan viheralueisiin, koska New European Bauhaus ei kiinnitä huomiota puiston tai maisemarakenteen kunnossapitotarpeeseen tai -kustannuksiin. Puistotilan rajoittamattomat muutokset sekä hoito- ja kunnossapitotöiden arvaamattomuus voivat aiheuttaa odottamattomia kunnossapito-ongelmia ja -kustannuksia.

New European Bauhaus -periaateisiin kuuluu ensisijaisesti luonnonmukaisten ratkaisujen yhdessä kehittäminen, mm. yhdessä kuvittelemisen, yhdessä suunnittelemisen ja yhdessä rakentamisen. Keskipark -puiston hoitoluokan 2 alue, jolle ehdotetaan opetuspuutarhan perustamista, on tällä hetkellä yksinkertainen nurmialue. Alueella ei ole erityistä maisemarakenteesta arvoa. Ympäristön uudelleensuunnittelu ja uusien ratkaisujen testaaminen voivat hyvin sopia tähän paikkaan. Yhteisölähtöinen opetuspuutarhan kehittäminen voi antaa tälle puisto-osalle uuden ja yllättävän ilmeen. Toimintaan osallistuminen ja luonto-oppiminen

ovat tärkeässä asemassa opetuspuutarhassa, se on New European Bauhaus -kriteerien mukainen.

5 Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman kehittäminen mukaan lukien lisätyöt

Kerätyn tiedon ja vertailun perusteella voidaan todeta, että 27:stä Green Flag Award -kriteeristön (Liite 1) kriteeristä 16 on tähän mennessä otettu riittävästi huomioon Keskpark -puistossa (Taulukko 5). Green Flag Award -kriteerit täyttävät puistotilat, palvelut, rakenteet, toiminnot ym. on kuvattu hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmassa (Liite 3).

Taulukko 5. Puistossa noudatetut kriteerit ja kriteerit, joihin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota

Puistossa noudatetut kriteerit	Kriteerit, joihin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota
<p>Helppo ja turvallinen kulku (kriteeri 2), Yhdenvertainen kulku kaikille (kriteeri 4), Asianmukaiset tilat ja toiminnot (kriteeri 5), Turvalliset kalusteet, varusteet, laitteet ja tilat (kriteeri 6), Käyttäjän turvallisuus (kriteeri 7), Koirien valvonta (kriteeri 8), Roskat ja jätehuolto (kriteeri 9), Viheralueiden kunnossapito (kriteeri 10), Puiden ja taajamametsien hoito (kriteeri 11), Rakennusten ja infran kunnossapito (kriteeri 12), Välineiden kunnossapito (kriteeri 13), Ympäristövaikutusten hallinta (kriteeri 14), Jätteen vähentäminen (kriteeri 15), Kemikaalien käyttö (kriteeri 16), Maisemakohteiden säilyttäminen ja suojele (kriteeri 20), Rakennetun kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojele (kriteeri 21).</p>	<p>Käyttäjystävällisyys (kriteeri 1), Opasteet (kriteeri 3), Turpeen käyttö (kriteeri 17), Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (kriteeri 18), Luonnonkohteiden, luonnon kasvi- ja eläinekosysteemien hoito (kriteeri 19), Osallistaminen viheralueen kunnossapitoon ja kehittämiseen (kriteeri 22), Asianmukainen tarjonta käyttäjille (kriteeri 23), Markkinointi ja kampanjat (kriteeri 24), Asianmukaiset viestintäkanavat (kriteeri 25), Asianmukainen opetuksellinen ja tiedotuksellinen viestintä (kriteeri 26), Hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman toteutuminen (kriteeri 27).</p>

Green Flag Award –kriteerejä, jotka eivät ole toistaiseksi Keskpark -puistossa saaneet tarpeeksi huomiota, on 11 (Taulukko 5). Puistoa olisi hyvä kehittää niitä kriteerejä huomioiden. Mahdolliset Green Flag Awardin mukaiset kehityssuositukset on kuvattu alla olevassa Taulukko 6.

Taulukko 6. Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan lisättävät Green Flag Award -kriteeristön mukaiset **kehityssuositukset**.

	Kriteeri	Kehityssuositukset
1	Käyttäjystävällisyys	Puiston saapumisalueiden muuttaminen upeiksi ja kutsuviksi.
3	Opasteet	Ohjeistavien tienviittojen asentaminen puistoon.
17	Turpeen käyttö	Vaikka ongelmaan ei Virossa ole valtakunnallisesti kiinnitetty huomiota, turpeelle on löydettävä vaihtoehtoja ja vähennettävä turpeen käyttöä puiston istutusten kasvualustoissa.
18	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Niittymäisten alueiden muodostaminen nurmikolle.
19	Luonnonkohteiden, luonnon kasvi- ja eläinökosysteemien hoito	Niittymäisten alueiden muodostaminen nurmikolle.
22	Osallistaminen viheralueen kunnossapitoon ja kehittämiseen	Opetuspuutarhan perustaminen ja ulkoluokkatoiminnan kehittäminen.
23	Asianmukainen tarjonta käyttäjille	Opetuspuutarhan perustaminen ja ulkoluokkatoiminnan kehittäminen.
24	Markkinointi ja kampanjat	Kaupungin verkkosivut, tapahtumakalenteri ja FB tarjoavat jatkuvasti ajantasaista tietoa puistotapahtumista ja -toiminnoista. Keskitytään entistä enemmän käyttäjäryhmiin.
25	Asianmukaiset viestintäkanavat	Keilan vihervyöhykkeen puistoille, mukaan lukien Keskpark -puisto, luodaan oma verkkosivu (esimerkiksi kaupungin yleiskaavan nettisivuston yhteyteen).
26	Asianmukainen opetuksellinen ja tiedotuksellinen viestintä	Ulkoluokkatoiminnan kehittäminen opetuspuutarhassa.
27	Hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman toteutuminen	Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman laatiminen ja käyttöönotto.

Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaan lisättävään New European Bauhaus -kriteeristön mukaiseen kehityssuositukseen sisältyy opetuspuutarhan ja paikallisyhteisölle suunnattujen toimintojen luominen.

6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Hoito- ja kunnossapitosuunnitelmaa laadittaessa kävi selväksi, että Keskpark -puisto täyttää hyvin Green Flag Award -tunnustuksen vaatimukset. Green Flag Award -kriteerit, mukaan lukien saavutettavuus, täyttyvät. Osallistamistoimintaa tulisi kehittää, mutta koska puistoalue on entinen hautausmaa, osallistaminen on monimutkaista. Puistossa ei saa suosia aktiivista tai meluisaa toimintaa, kuten lasten leikkikenttää, urheilukilpailuja tai konsertteja.

Keskpark -puiston saapumisalueiden muuttaminen upeiksi ja kutsuviksi alueiksi. Nykyään Keskpark -puiston saapumisalueet ovat siistejä, mutta vaatimattomia eivätkä erotu esteettisesti ympäristöstä. Tällä hetkellä Keskpark -puiston saapumisalueiden visuaalista ilmettä hallitsevat ja säätelevät rakenteet (liikennemerkkit, turvakaiteet, roska-astiat) eivät mahdollista vieraanvaraista kokemusta. Saapumisalueiden muuttaminen miellyttäväksi ja kutsuviksi on vaikea haaste, sillä turvallisuudesta tai käyttöomivuudesta ei voi tinkiä.

Kaupungin opastetyylikirjan mukaisten tienviittojen asentaminen puistoon helpottaisi turistien kulkua puistossa.

Puistossa on kehitettävä niittymäisiä alueita nykyiselle nurmikolle. Niittyalueiden luomista puiston nurmikkoalueille suositellaan jo vuonna 2018 tehdyssä luontoselvityksessä, jossa korostetaan niittyhabitaatin tärkeyttä lintujen ja pieneläimistön ruokapöytänä.

Turpeen käytön vähentäminen puiston istutusten kasvualustoissa. Paikallisen kulutuksen avulla voidaan osoittaa tahtoa löytää vaihtoehtoja turpeelle ja vähentää turpeen käyttöä puiston istutusten kasvualustoissa. Koska turpeen tuotanto hyödyttää yrityksiä ja valtiota verotulojen muodossa, Viron turpeen käytön ongelmaan ei ole toistaiseksi kiinnitetty valtion tasolla huomiota. Vuoden alussa yhteiskunnassa käynnistettiin sittenkin avoin keskustelu Turvetuottajien liiton ja luonnonsuojelijoiden välillä. Turvetuottajien liiton edustajan mukaan lähes koko Viron turvetuotanto viedään kolmansiin maihin, joissa markkinoiden kysyntä kasvaa nopeasti eikä rajoituksia ole suunnitteilla. Häneen mukaansa banaaniviljelyssä muutaman vuoden välein tarvittavien taimien esikasvatus on täysin riippuvainen turpeesta

eikä vaihtoehtoja ole löydetty. Turpeen käyttö on globaaliongelman ratkaisu riippuu maailmantaloudesta.

Opetuspuutarhan kehittäminen Keskpark -puistoon. Tämä merkittävä projekti edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista ja yhteisön osallistamista sekä tarjoaa asianmukaiset varusteet yhteisölle. Paikallisen koulun oppilasyhdistys on otettu mukaan suunnittelemaan ja rakentamaan opetuspuutarhaa. Myöhemmin puutarhassa kehitetään koululaisten ulkoluokkatoimintoja. Myös muut puutarhanhoidosta kiinnostuneet paikalliset yhteisöt otetaan mukaan puutarhanhoitoon.

Asianmukaisiin tiedotuskanaviin on kiinnitettävä enemmän huomiota. Esimerkiksi, jos nykyisin haet netistä hakusanalla Keila Keskpark tai jotain muuta Keilan puistoa, et löydä muuta tietoa kuin mainoksia läheisistä kiinteistökohteista. Tietojen löytämistä verkosta on ehdottomasti parannettava, siksi opinnäytetyössä ehdotetaan erillisten alisivujen luomista Keilan vihervyöhykkeen puistoille, mukaan lukien Keskpark -puisto, kaupungin yleiskaavan nettisivuston yhteyteen.

Yleiset periaatteet ovat samat molemmissa tunnustamisjärjestelmissä: kestävyys ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen, biologinen monimuotoisuus, saavutettavuus ja osallisuus. Myös estetiikkaan ja miljööseen liittyvät periaatteet identifioituvat osittain. Puiston kunnossapidon asenteissa, mukaan lukien taloudellinen kestävyys ja osallistamisen kautta saavutettavat tulokset, on kuitenkin suuri ero. Green Flag Award -tunnustus myönnetään vain toimivaksi todetulle puistolle tai viheralueelle, joka on hyvin hallittu, hoidettu ja kunnossa. Tuomarit tarkistavat ehdolla olevan puiston paikan päällä. New European Bauhaus -kriteerit eivät sisällä hoidon tai sen kustannusten huomioimista. Puiston tai viheralueen kunnossapitönäkökulma on mielestäni erittäin tärkeä esimerkiksi luonnonläheisissä ratkaisuissa, jotka ovat suosittuja New European Bauhausissa. New European Bauhausin tuomarit eivät käy paikan päällä. Toisin kuin Green Flag Award, New European Bauhaus painottaa yhteiskehittämisen tuloksena syntyviä fyysisen ympäristön muutoskokeiluja. Ensin annetaan palkinto, sitten seurataan jonkin aikaa, mitä tapahtuu, kestäkö kokeilukohde ja toimiiko se todellisessa elämässä (ns. käyttäjä testaa -periaate). Toisin kuin Green Flag Award, joka suosii monimuotoisten historiallisten kerrostumien säilyttämistä viheralueilla, New European Bauhaus suosii miljöössä muutoksia ja uutuuksia, jotka liitetään maiseman historiallisiin tai muihin ympäristölle ominaisiin elementteihin.

Kunnossapitoluokkaan I kuuluvat ja ammattimaisesti suunnitellut puistot sekä viheralueet eivät todennäköisesti sovellu New European Bauhausin toteuttamiseen. Pitkällä aikavälillä

New European Bauhaus -periaatteisiin perustuvan rakenteen toimivuuteen ja kunnossapitotöiden tarpeeseen liittyy epäselvyyttä, minkä vuoksi kunnossapitoa ei voida suunnitella etukäteen eikä varmista hyvää kunnossapitoa. New European Bauhaus ei kuitenkaan sulje pois eri asiantuntijoiden osallistumista, ja harkitusti sekä asiantuntevasti suunniteltu innovaatio voi soveltua myös kunnossapitoluokan I alueelle.

New European Bauhausin toimintaa voidaan Keskipark -puiston hoito- ja kunnossapitosuunnitelmassa lisätä rakennettavaan uuteen opetuspuutarhaan. Tulevan opetuspuutarhan alue ei ole suuri, ja osallistujien on helppo kuvitella opetuspuutarhaa. Sinne voidaan suunnitella osallistavaa toimintaa alustavan hankkeen mukaisesti.

Hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma on saanut tilaajalta positiivista palautetta, ja suunnitelma otetaan käyttöön Keilan kaupungissa vuonna 2024.

Lähteet

- ARCHINFO. (2024). *New European Bauhaus*.
<https://www.archinfo.fi/toiminta/vaikuttaminen/new-european-bauhaus>
- Banner, A. (2019). *Eesti aia ajalugu*. Hea Lugu OÜ & Eesti Vabaõhumuuseum.
- Becker, C., Lauterbach, G., Spengler, S., Dettweiler, U., & Mess, F. (2017). *Effects of Regular Classes in Outdoor Education Settings: A Systematic Review on Students' Learning, Social and Health Dimensions*. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(5), 485. <https://doi.org/10.3390/ijerph14050485>, <https://www.mdpi.com/1660-4601/14/5/485>
- Berleant, A. (1997). *Living in the landscape: Toward an aesthetics of environment*. University Press of Kansas. Ss.12. <https://books.google.ee/books?id=aNJ-AAAAMAAJ&lpg=PP11&ots=ol1B5eZVrc&dq=info%3AzabUxQiIYYsJ%3Ascholar.google.com&lr&pg=PA12#v=onepage&q&f=false>
- Daniel, T. C. (2001). *Whither scenic beauty? Visual landscape quality assessment in the 21st century*. *Landscape and urban planning*, 54(1), 267-281.
[https://doi.org/10.1016/S0169-2046\(01\)00141-4](https://doi.org/10.1016/S0169-2046(01)00141-4)
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0169204601001414>
- Dettweiler, U., Ünlü, A., Lauterbach, G., Becker, C., & Gschrey, B. (2015). *Investigating the motivational behavior of pupils during outdoor science teaching within self-determination theory*. *Frontiers in psychology*, 6, 125.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00125>
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2015.00125/full>
- Ellicott, K. (2016). *Raising the standard: The Green Flag Award guidance manual*. Keep Britain Tidy, Elizabeth House. <https://www.greenflagaward.org/>
- European Union. (2024). *New European Bauhaus Prizes 2024*. <https://prizes.new-european-bauhaus.europa.eu/about#section-125>
- European Union. (2023). *Uusi eurooppalainen Bauhaus -kilpailu 2024. Hakijan opas*. <https://prizes.new-european-bauhaus.europa.eu/guide-applicants>
- Fors, H., Wiström, B., Nielsen, A. B. (2019). *Personal and environmental drivers of resident participation in urban public woodland management – A longitudinal study*. *Landscape and Urban Planning*, 186, 06. 2019, ss. 79-90.
<https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2019.02.017>,
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0169204619302221>
- Fossgard, K. & Fredman, P. (2019). *Dimensions in the nature-based tourism experiencescape: An explorative analysis*, *Journal of Outdoor Recreation and*

- Tourism, Volume 28,2019,100219, <https://doi.org/10.1016/j.jort.2019.04.001>.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2213078019300234>
- Gascon, M., Sánchez-Benavides, G., Dadvand, P., Martínez, D., Gramunt, N., Gotsens, X., Cirach, M., Vert, C., Molinuevo, J. L., Crous-Bou, M., & Nieuwenhuijsen, M. (2018). *Long-term exposure to residential green and blue spaces and anxiety and depression in adults: A cross-sectional study*. *Environmental research*, 162, 231–239.
<https://doi.org/10.1016/j.envres.2018.01.012>
- Hartig, T., Mitchell, R., de Vries, S., & Frumkin, H. (2014). *Nature and health*. *Annual review of public health*, 35, 207–228. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-032013-182443>, <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24387090/>
- Heo, S., & Bell, M. L. (2019). *The influence of green space on the short-term effects of particulate matter on hospitalization in the U.S. for 2000-2013*. *Environmental research*, 174, 61–68. <https://doi.org/10.1016/j.envres.2019.04.019>;
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31039514/>
- Jansson, M., Vogel, N., Fors, H. & Randrup, T. B. (2019). *The governance of landscape management: new approaches to urban open space development*. *Landscape Research*, 44:8, 952-965. <https://doi.org/10.1080/01426397.2018.1536199>
- Kang, Y., & Kim, E. J. (2019). *Differences of Restorative Effects While Viewing Urban Landscapes and Green Landscapes*. *Sustainability (Basel, Switzerland)*, 11(7), 2129. <https://doi.org/10.3390/su11072129>
- Kazmierczak, A. (2013). The contribution of local parks to neighbourhood social ties. *Landscape and Urban Planning*, 109, 1.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.landurbplan.2012.05.007>
- King, I., & Martin, J. (2021). *Exploring Public Recognition and Perceived Cultural Value of the Special Qualities within English Areas of Outstanding Natural Beauty*. *Sustainability*, 13(21), 12178. <https://doi.org/10.3390/su132112178>, <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/21/12178>
- Konijnendijk, C. C. (2022). *Evidence-based guidelines for greener, healthier, more resilient neighbourhoods: Introducing the 3–30–300 rule*. *Journal of Forestry Research*, 34, 821–830 (2023). <https://doi-org.ezproxy.hamk.fi/10.1007/s11676-022-01523-z>
- Liu, R., & Xiao, J. (2020). *Factors Affecting Users' Satisfaction with Urban Parks through Online Comments Data: Evidence from Shenzhen, China*. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(1), 253.
<https://doi.org/10.3390/ijerph18010253>, <https://www.mdpi.com/1660-4601/18/1/253>
- McCormick, R. (2017). *Does Access to Green Space Impact the Mental Well-being of Children: A Systematic Review*. *J Pediatr Nurs* 37: 3-7.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28882650>

- McEachan, R. R. C., T. C. Yang, H. Roberts, K. E. Pickett, D. Arseneau-Powell, C. J. Gidlow, J. Wright and M. Nieuwenhuijsen (2018). *Availability, use of, and satisfaction with green space, and children's mental wellbeing at age 4 years in a multicultural, deprived, urban area: results from the Born in Bradford cohort study*. *Lancet Planet Health* 2, 6, e244-e254. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29880156>
- OECD (2015), Frascati Manual 2015: *Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264239012-en>.
- Peters, K., Elands, B. & Buijs, A. (2010) *Social interactions in urban parks: Stimulating social cohesion?*, *Urban Forestry & Urban Greening*, Volume 9, Issue 2, 2010, ss. 93-100, <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2009.11.003>.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1618866709000855>
- Randrup, T. B., Svännel, J., Sunding, A., Jansson, M., Sang, Å. O. (2021). *Urban open space management in the Nordic countries. Identification of current challenges based on managers' perceptions*. *Cities*, 115, 2021, 103225.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103225>.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275121001232>
- Rickinson, M.; Dillon, J.; Teamey, K.; Morris, M.; Choi, M.; Sanders, D.; Benefield, P. A (2004). *Review of Research on Outdoor Learning*. National Foundation for Educational Research and King's College London.
<https://www.informalscience.org/sites/default/files/Review%20of%20research%20on%20outdoor%20learning.pdf>
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2213078019300830>
- Suomalainen, S., Tahvonen, O., Kahiluoto, H. (2022). *From Participation to Involvement in Urban Open Space Management and Maintenance*. *Sustainability* 2022, 14, 12697.
<https://doi.org/10.3390/su141912697>
- Zhang, Y., Van den Berg, A., Van Dijk, T., & Weitkamp, G. (2017). *Quality over Quantity: Contribution of Urban Green Space to Neighborhood Satisfaction*. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(5), 535.
<https://doi.org/10.3390/ijerph14050535>, <https://www.mdpi.com/1660-4601/14/5/535>
- Tajakka, H., Granholm, T., Hyvönen, T., Kosonen, P., Laakso, M., Laitinen, J., Närhi, S., Räinen, A., Söyrinki, R., Terämä, M., Torniainen, K., Vauhkonen, M. (2020) *Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020*. *Viherympäristöliiton julkaisu nro 67*
- Tillmann, S., et al. (2018). *Mental health benefits of interactions with nature in children and teenagers: a systematic review*. *J Epidemiol Community Health* 72(10): 958-966.
<https://www.mdpi.com/1660-4601/15/6/1072>

- Twohig-Bennett, C., & Jones, A. (2018). *The health benefits of the great outdoors: A systematic review and meta-analysis of greenspace exposure and health outcomes*. *Environmental research*, 166, ss. 628–637.
<https://doi.org/10.1016/j.envres.2018.06.030>
- Vanaken, G. J., & Danckaerts, M. (2018). *Impact of Green Space Exposure on Children's and Adolescents' Mental Health: A Systematic Review*. *International journal of environmental research and public health*, 15(12), 2668.
<https://doi.org/10.3390/ijerph15122668>, <https://www.mdpi.com/1660-4601/15/12/2668>
- Viherympäristöliitto ry. (2024). *Green Flag Award - Suomi*.
<https://www.vyl.fi/tietopankki/green-flag-award-suomi/kuinka-se-toimii/kriteeristo/>
- White, M. P., Elliott, L. R., Grellier, J., Economou, T., Bell, S., Bratman, G. N., Cirach, M., Gascon, M., Lima, M. L., Löhmus, M., Nieuwenhuijsen, M., Ojala, A., Roiko, A., Schultz, P. W., van den Bosch, M., & Fleming, L. E. (2021). *Associations between green/blue spaces and mental health across 18 countries*. *Scientific reports*, 11(1), 8903. <https://doi.org/10.1038/s41598-021-87675-0>

Liite 1. Green Flag Award -kriteeristö

Green Flag Award -tunnustuksen myöntämiselle on 27 tarkkaa arviointikriteeriä, jotka on jaettu 8 eri osioon.

OSIO 1: Viihtyisyys ja käytettävyys

Viihtyisä on paikka, joka kutsuu ja houkuttelee ihmisiä. Tämä tarkoittaa sellaisen tilan luomista, joka visuaalisen ilmeensä, välinevalikoimansa, kunnossapitotasonsa ja helppokäyttöisyytensä ansiosta saa ihmiset tuntemaan, että he ovat hyvin hoidetussa paikassa.

1. Käyttäjäystävällisyys
2. Helppo ja turvallinen kulku
3. Opasteet
4. Yhdenvertainen kulku kaikille

OSIO 2: Terveys, hyvinvointi ja turvallisuus

Tässä osiossa tarkastellaan, kuinka hyvin johtajat ymmärtävät puiston käyttäjien tarpeet ja kuinka he kannustavat heitä nauttimaan terveellisestä toiminnasta käyttämällä asianmukaisia ja turvallisia tiloja ja toimintoja sekä tuntemaan olonsa turvalliseksi.

5. Asianmukaiset tilat ja toiminnot
6. Turvalliset kalusteet, varusteet, laitteet ja tilat
7. Käyttäjän turvallisuus
8. Koirien valvonta

OSIO 3: Kunnossapito ja puhtaanapito

Sekä esteettisistä että terveys- ja turvallisuussyistä tulee kiinnittää erityisesti huomiota puhtauteen ja kunnossapitoon:

- + roskat ja muut jätehuoltokysymykset on hoidettava asianmukaisesti;
- + alueiden, rakennusten, laitteiden ja muiden välineiden on oltava hyvin hoidettuja;
- + roskaantumista, ilkivaltaa ja kunnossapitoa koskevat toimintaperiaatteet on pantava täytäntöön ja niitä on tarkistettava säännöllisesti.

9. Roskat ja jätehuolto

10. Viheralueiden kunnossapito
11. Puiden ja taajamametsien hoito
12. Rakennusten ja infran kunnossapito
13. Välineiden kunnossapito

OSIO 4: Ympäristövaikutusten hallinta

Tässä osiossa pyritään varmistamaan, että alueen hallinnoinnilla on myönteinen vaikutus ympäristöön sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti nyt ja tulevaisuudessa. Jos tulevaisuudessa hankinnoissa, maisemoinnissa tai rakennuksissa voidaan tehdä valintoja, niillä on pyrittävä minimoimaan energian ja resurssien kulutusta ja jätteiden määrää sekä suunniteltava paikallisen ja globaalin ympäristön kannalta hyödyllisiä ratkaisuja. Poliitikassa on pyrittävä luopumaan turpeen ja kemikaalien käytöstä tuholaisien torjunnassa ja lannoitteina. Töitä koskevissa päätöksissä on otettava huomioon ilmastonmuutoksen vaikutukset.

14. Ympäristövaikutusten hallinta
15. Jätteen vähentäminen
16. Kemikaalien käyttö
17. Turpeen käyttö
18. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

OSIO 5: Luonnon monimuotoisuus, maisema ja kulttuuriperintö

Huomiota on kiinnitettävä luonnonkohteisiin, luonnonvaraisen eläimistöön ja kasvistoon, maiseman piirteisiin, rakennusten ja rakenteiden asianmukaiseen hoitoon ja suojeluun. Niiden erityisluonne ja vaatimukset on tunnistettava ja niiden säilyttämiseksi sekä parantamiseksi on otettava käyttöön asianmukaiset hoitostrategiat.

19. Luonnonkohteiden, luonnon kasvi- ja eläinekosysteemien hoito
20. Maisemakohteiden ominaispiirteiden säilyttäminen ja suojelu
21. Rakennetun kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojelu

OSIO 6: Osallisuus ja yhteisöllisyys

Tässä osiossa tarkastellaan, missä määrin hallinto-organisaatio:

+ ymmärtää yhteisöä, jota se pyrkii palvelemaan;

+ ottaa yhteisön jäsenet aktiivisesti ja asianmukaisesti mukaan alueen kehittämistä koskeviin päätöksiin;

+ tarjoaa mahdollisuuksia aktiiviseen osallistumiseen puiston hankkeisiin; ja

+ huolehtii siitä, että virkistyspalveluja ja -toimintaa tarjotaan asianmukaisesti kaikille yhteisön jäsenille.

22. Osallistaminen viheralueen kunnossapitoon ja kehittämiseen

23. Asianmukainen tarjonta käyttäjille

OSIO 7: Markkinointi ja viestintä

Tässä osiossa pyritään tarkastelemaan, miten hallinnoijat ymmärtävät alueen tärkeimmät hyödyt ja miten he käyttävät tätä tietoa alueen asianmukaiseen edistämiseen. Heidän olisi ymmärrettävä, keitä tärkeimmät käyttäjäryhmät ovat, voisivat olla tai pitäisi olla, ja käytettävä sopivia tulkinta- ja sitouttamistekniikoita kommunikoidakseen heidän kanssa. Näin varmistetaan, että asianmukaisia tiloja, tapahtumia ja toimintoja voidaan tarjota ja niitä voidaan edistää mahdollisimman tehokkaasti, mikä luo vahvan perustan kehitykselle nyt ja tulevaisuudessa.

24. Markkinointi ja kampanjat

25. Asianmukaiset viestintäkanavat

26. Asianmukainen opetuksellinen ja tiedotuksellinen viestintä

OSIO 8: Hallinnointi (johtaminen) ja kunnossapidon kehittäminen

Tässä osiossa arvioidaan, kuinka hyvin hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaa on noudatettu paikan päällä.

27. Hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman toteutuminen

Lähteet:

<https://www.vyl.fi/tietopankki/green-flag-award-suomi/kuinka-se-toimii/kriteeristo/>

<https://www.greenflagaward.org/how-it-works/judging-criteria/>

Liite 2. New European Bauhaus -kriteeristö

Hakemukset arvioidaan alla olevien perusteiden mukaisesti:

a) Esimerkillisyys uuden eurooppalaisen Bauhausin **kolmen keskeisen arvon** suhteen (40/100 pistettä).

a.1. **Kestävyys:** Ympäristökestävyyteen liittyvät näkökohdat, kuten ihmisen toiminnan ympäristövaikutusten vähentäminen, kiertotalouden ja ekosuunnittelun edistäminen, luontopohjaisten ratkaisujen toteuttaminen, luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen ehkäiseminen sekä sellaisen taloudellisen toiminnan edistäminen, joka sisältää suojelukeinoja, elinkaariajattelua ja elvyttämistä. Tämä ulottuvuus ei kata sosiaalista kestävyyttä eikä hankkeen ylläpitoa ja kestäväää rahoitusta eli taloudellista kestävyyttä.

a.2. **Osallistavuus:** Eri osallistavuuden muodot, jotka ulottuvat kaikkia koskevasta esteettömyydestä ja kohtuuhintaisuudesta osallistaviin hallintojärjestelmiin, kaikkia palvelemaan suunnitteluun tai uusiin yhteiskunnallisiin malleihin. Tähän kuuluvat monimuotoisuuden juhlistaminen, sukupolvien välisen vuorovaikutuksen edistäminen, alueellisen eriytymisen ja eristämisen torjuminen, haavoittuvassa asemassa olevien yhteisöjäsenten tukeminen ja kaikkien ihmisten sosiaalisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksien lisääminen.

a.3. **Estetiikka ja ihmisten kokema laatu:** Liittyen suunnitteluun ja tunteisiin sekä perustuen kulttuurisiin hyötyihin, esimerkiksi luomalla onnistunut yhteys paikan erityispiirteisiin, edistämällä yhteenkuuluvuuden tunnetta mielekkäiden kokemusten kautta tai integroimalla uusia kestäviä kulttuurisia ja sosiaalisia arvoja.

b) Esimerkillisyys uuden eurooppalaisen Bauhausin **kolmen päätoimintaperiaatteen** suhteen (35/100 pistettä).

b.1. Osallistava prosessi: Hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien yhteisöjen osallistuminen yhteiseen yhteissuunnittelu-, päätöksenteko- ja toteutusvaiheeseen, paikallisten yhteisöjen vaikutusmahdollisuuksien lisääminen.

b.2. Monitasoinen osallistuminen: Tehokas vuorovaikutus sekä horisontaalisesti – vertaisten kanssa – että vertikaalisesti – eri mittakaavassa toimivien muiden kanssa. Tarkoituksena on tuoda yhteen eri tasojen sidosryhmiä, joilla on samankaltaiset tavoitteet.

b.3. Monialainen lähestymistapa: Eri alojen ammatinharjoittajien osallistaminen ja eri alojen tietämyksen hyödyntäminen sekä muiden kuin akateemisten toimijoiden ja laajan yleisön tietämyksen hyödyntäminen.

c) **Innovatiivinen ulottuvuus** verrattuna yleisiin käytäntöihin (10/100 pistettä).

d) **Siirrettävyys- ja toisinnettavuuspotentiaali** (esim. menetelmän, ratkaisujen ja kokemusten osalta) eli toteutettavuus erilaisissa yhteyksissä (5/100 pistettä).

(European Union, 2023)

Liite 3. Keilan kaupungin Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma 2024 – 2027. Suunnitelma on tuotettu tämän opinnäytetyön tulosten pohjalta. Tämä liite on käänös vironkielisestä asiakirjasta, joka on saatavilla Keilan kaupungin www-sivuilla <https://keila.ee/valdkonnad/projektid/>

1	Asiakirjan tausta	3
2	Yleistä tietoa	4
2.1	Keskpark -puiston sijainti ja koko	4
2.2	Historiallinen tausta	5
2.3	Nykyinen tilanne ja toiminta	7
2.4	Visio	12
2.5	Keskpark -puiston arviointi ja analysointi	13
3	Viihtyisyys ja käytettävyys	15
3.1	Saapuminen puistoon	15
3.2	Liikkuminen puistossa	16
4	Terveys, hyvinvointi ja turvallisuus	16
4.1	Terveellinen ympäristö	16
4.2	Turvallinen ympäristö	17
5	Kunnossapito ja puhtaanapito	17
5.1	Puiston kunnossapidon taso	18
5.2	Jätehuolto ja kierrätys	19
5.3	Ruohonleikkuu	19
5.4	Kukkapenkkinen hoito ja muut puutarhurin työt	19
5.5	Puiden ja pensaiden hoito	20
5.6	Muistokivien hoito	20
5.7	Rakennusten ja infran kunnossapito	20
5.8	Puistovälineiden kunnossapito	21
6	Ympäristövaikutusten hallinta	22
6.1	Ympäristövaikutusten hallinta	22
6.2	Jätteen vähentäminen	23
6.3	Turpeen käyttö	23
6.4	Kemikaalien käyttö	23
6.5	Vieraslajit	23
6.6	Melun vähentäminen	24
6.7	Veden käyttö	24
6.8	Maaperän suojelu	24
7	Luonnon monimuotoisuus, maisema ja kulttuuriperintö	25
7.1	Luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden suojelu	25
7.2	Maiseman ja rakennetun kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojelu	27
8	Yhteisön osallistaminen	28
9	Markkinointi ja viestintä	29
10	Puiston hallinnointi ja kunnossapidon kehittäminen	30
11	Lähdeaineisto	32

1 Asiakirjan tausta

Tämä asiakirja on laadittu Keilan kaupungin Keskpark -puiston hoito- ja kunnossapitotoiminnan suunnittelua varten. Asiakirja on laadittu Green Flag Award -auditointivaatimusten mukaisesti.

Green Flag Award (GFA) on Iso-Britanniasta peräisin oleva laatujärjestelmä, joka antaa tunnustusta hyvin hoidetuille julkisille viheralueille tiettyjen kriteerien perusteella. Virossa yksikään puisto tai viheralue ei ole vielä hakenut GFA-tunnustusta.

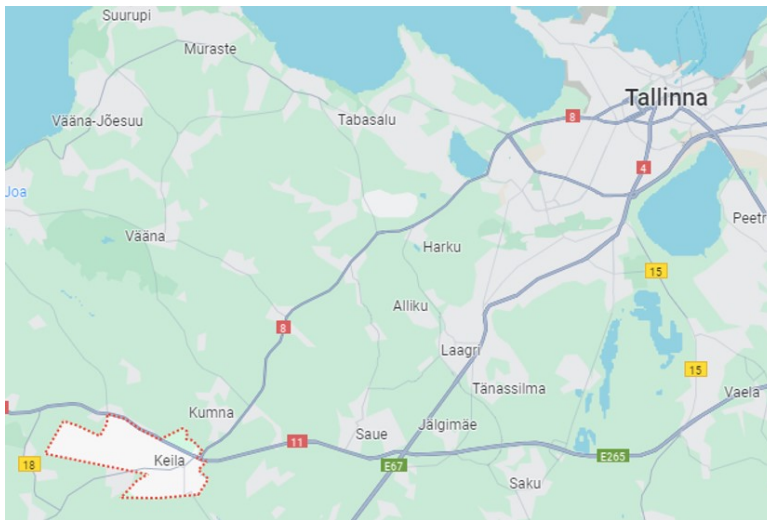
Keilan Keskpark -puisto on kaupunkilaisten rakastetuin ja käytetyin puisto Pohjois-Virossa sijaitsevassa Keilassa. Puisto, jolla on pitkä historia, on kokenut suuren muutoksen hautausmaasta kaupunkipuistoksi. Laiminlyöty puisto kunnostettiin vuonna 2020, ja se on tällä hetkellä hyvässä kunnossa. Puistoon ei ole historiansa vuoksi suunniteltu meluisia aktiviteetteja tai leikkikenttiä, puisto lumoo kauneudellaan ja rauhallisuudellaan. Puiston luoteisosassa sijaitseva Jaama -kadun erottama pienempi puiston osa, jonne on tarkoitus rakentaa tulevaisuudessa opetuspuutarha.

Seuraavissa luvuissa käsitellään tarkemmin puiston historiaa, yhteyksiä kaupungin viherverkostoon, yleiskaavan suuntaviivoja, puiston nykytilaa ja kehittämissuunnitelmia, hallinnointi- ja kunnossapitotoimia. Jotta jokaiselle hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman lukijalle olisi selvää, mitä Green Flag Award -kriteeristön osa-aiheita ja kriteerejä tietty luku kattaa, hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman lukujen otsikoihin on lisätty vastaavat englanninkielisen Green Flag Award -ohjeen otsikot.

2 Yleistä tietoa

2.1 Keskpark -puiston sijainti ja koko

Keilan kaupunki sijaitsee 45 min ajomatkan päässä Tallinnasta lounaaseen. Pikkukaupungin keskustassa oleva Keskpark sijaitsee paikalla, jossa historiallinen valtatie haarautuu kahteen suuntaan. Kolmionmuotoinen puisto rajoittuu kahdelta puolelta Haapsaluun ja Paldiskiin johtaviin teihin. Puiston luoteisosaa erottava Jaama -katu kulkee puiston läpi.

Pääsisäänkäynnit puistoon ovat Keskusaukiolta, Jaama -kadulta ja Männiku -alueelta. Puiston kautta kulkeva suora kävelyreitti vie rautatieasemalle. Paldiskin maantien varrella koillispuolella on bussipysäkki. Lännessä puisto rajoittuu päiväkodin alueeseen. Luoteisosassa sijaitsee uusi kirkko. Puiston itäkulmasta pääsee kaupungin nykyiselle keskusaukiolle. Keskusaukiolla sijaitsevat Waldorfkoulu, ruokakauppa, kulttuuritalo, ravintolat ym. palvelut. Iso osa kaupungin edustusrakennuksista ja laitoksista sijaitsee keskusaukiolla, minkä vuoksi puistoon on liitetty myös aukion läpi kulkevat jalankulkureitit.

Puiston pinta-ala on ~5 ha.

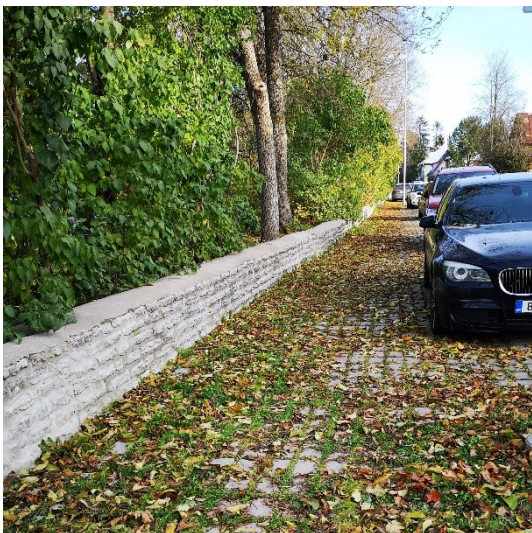
2.2 Historiallinen tausta

Vuonna 1823 nykyisen puiston paikalla sijainnut kartanon viljelysmaa muutettiin hautausmaaksi. Sitä ennen hautausmaa oli kirkon vieressä, mutta siellä ei ollut tilaa laajentumiselle.

Kuva 7. Vanhalta kirkkomaalta tuotiin uudelle hautausmaalle muinainen kalkkikivinen rengasristi, jossa oli teksti: "KODDA ASSEME ANDRES VON HIER 1677". Tekstin uskotaan tarkoittavan Kodaasemen kylää Harkun kunnassa.

Kuva 8. Haapsalun maantien varrella on säilynyt historiallinen kalkkikivimuuri, joka aikanaan ympäröi koko hautausmaata. Tiedetään, että Paldiskin maantien varrella ollut kivimuuriosuus purettiin kadun uudistuksen yhteydessä.

Keskipark -puiston alueella sijainnut hautausmaa kansallistettiin vuonna 1919 ja palautettiin paikalliselle seurakunnalle 20.10.1934. Vuonna 1940 hautausmaa kansallistettiin uudelleen, vuonna 1943, Saksan miehityksen aikana, se palautettiin jälleen seurakunnalle. Uusi uudelleenkansallistaminen tapahtui Venäjän miehityksen alkuvuosina 1949-1950. Hautausmaata laajennettiin muutaman kerran 1900-luvulla. 1800-luvun lopulla hautausmaa oli haudattu jo melko täyteen. Sen kokonaispinta-ala oli 4 134 ha, josta 5025 m² ulottui nykyisen Jaama -kadun yli.

Keila sijaitsee maanteiden ja rautateiden risteyksessä, minkä vuoksi täällä on käyty taisteluita kaikissa sodissa. 23. helmikuuta 1918 Keilassa käytiin kova taistelu saksalaisten ja

punakaartilaisten välillä. Taistelussa kaatuneet punakaartilaiset haudattiin yhteishautaan puiston alueelle. Siitä, kuinka monta kaatunutta haudattiin, arkistojen tiedot eroavat toisistaan. Paikka on merkitty 23. helmikuuta 1988 pystytetyllä muistokivellä. 23.09.1944 Keilan taistelun jälkeen syttyneessä tulipalossa tuhoutuivat kaikki hautausmaan asiakirjat. Epäselvyyttä lisää se, että alueella on myöhemmin rakennustöiden yhteydessä tehty uudelleenhautauksia.

Vuoden 1950 jälkeen hautausmaalle ei enää haudattu, eikä hautausmaata enää virallisesti hoidettu. 1950-luvulla hautausmaan poikki rakennettiin Jaama -katu, joka nykyisin erottaa puistoalueen luoteisosan. Vuonna 1965 hautausmaa päätettiin purkaa ja perustaa puisto. Vuonna 1965 metsäiselle hautausmaalle valmistui ”Keilan kaupunginpuiston suunnittelu- ja maisemointiprojekti”.

Vuonna 1966 hautausmaa tasoitettiin. Metalliset hautakaiteet ja taontaristit vietiin metalliromun kierrätykseen. Ristien peruskiviä käytettiin tukimuurin rakentamiseen. Valmis puisto nimettiin kommunisti Alice Tislerin mukaan, joka kaatui Keilan taistelussa vuonna 1918. Vuonna 1968 puistoon pystytettiin hänen rintakuvansa. Viron itsenäistyttyä kommunistin rintakuva siirrettiin Harjun maakuntamuseoon ja Keilan taistelun muistomerkki purettiin. Puisto nimettiin uudelleen Keskuspuistoksi (viroksi Keskpark).

Keskpark eli Kalmistupark (Hautausmaanpuisto) tunnustettiin kokonaisuudessaan kansalliseksi historialliseksi muistomerkiksi (muistomerkki nro 27604) ja asetettiin kulttuuriperinnön suojeluun 29.06.2006. Puistossa on useita joukkohautoja – muistomerkkejä sotataistelusta sekä paikallisten kulttuurihenkilöiden muistokiviä. Vuonna 2023 valmistui kansalaisaloitteena entisen hautausmaan tietokantaa sisältävä verkkosivusto „Keila Alevivahe kalmistu“: <https://omaretked.ee/alevivahe/?fbclid=IwAR2X0dsdgjpw-x366Eqdu9J3nxivF1JfCGUbSSQ6-T96z6nFw6W2m9NRnlw>

Puiston uusimpiin rakennuksiin kuuluvat Uusi Apostolinen Kirkko ja sähköasema. Sähköaseman alueella oli aiemmin kosteampi alue, jonne ei haudattu. Kirkko sijaitsee kartanon vanhan navetan alueella, mutta kirkon parkkipaikka on rakennettu haudoille.

Viron itsenäistymisen jälkeen kaupungin kehitys kiihtyi, ja syntyi tarve muuttaa puistoalue kaupunkilaisten virkistyspaikaksi. Puistosuunnitelma valmistui vuonna 2018, kunnostettu **vapaamuotoinen puisto valmistui vuonna 2020**. Puiston rakentamisen aikana vältettiin perustuksilla varustettujen rakenteiden rakentamista, eikä kaivutöitä tehty yli 50 cm:n syvyydessä. Rakentaminen tapahtui Kulttuuriperinnön suojeluviraston valvonnassa.

Vuonna 2020 Keskpark voitti Harjumaan ”Viron kaunis koti” -kilpailun julkisten rakennusten luokassa.

2.3 Nykyinen tilanne ja toiminta

Puistossa on leveät jalkakäytävät, suihkulähdeaukio, houkuttelevat vapaamuotoiset puistoruusuistutukset, klassinen puistopaviljonki, runsaasti istumapaikkoja, juomavesihana ja lämmitettävä WC.

Puisto, johon kaikki pääsee esteettä, on rakastettu levähdyspaikka. Suihkulähdeaukio on erityisen suosittu lapsiperheiden keskuudessa kuumina kesäpäivinä. Lapset rakastavat juosta vesisuihkujen välillä. Pimeässä värikkäästi valaistua upeaa suihkulähdettä tullaan ihastelemaan myös kauempaa. Puiston suihkulähteen suihkujen korkeutta ja valoleikkiä muutetaan kaupungin eri tapahtumien yhteydessä.

Haapsalun maantien suuntaisesti kulkevan puistotien varrelle on pystytetty valaistuja ulkoilmanäyttelyn telineitä. Näyttelyn teema vaihtuu kerran vuodessa.

Keskuspuiston käyttäjämäärää ei ole tutkittu, mutta voidaan varmuudella sanoa, että Keskuspuisto on Keilan asukkaiden eniten käyttämä puisto. Puistoa käyttävät paljon puiston vieressä sijaitsevan päiväkodin ja Waldorfkoulun lapset.

Kuva 9. Puistoruusujen taustalla on päiväkotia, ristin peruskivistä tehty tukimuuri ja penkkejä.

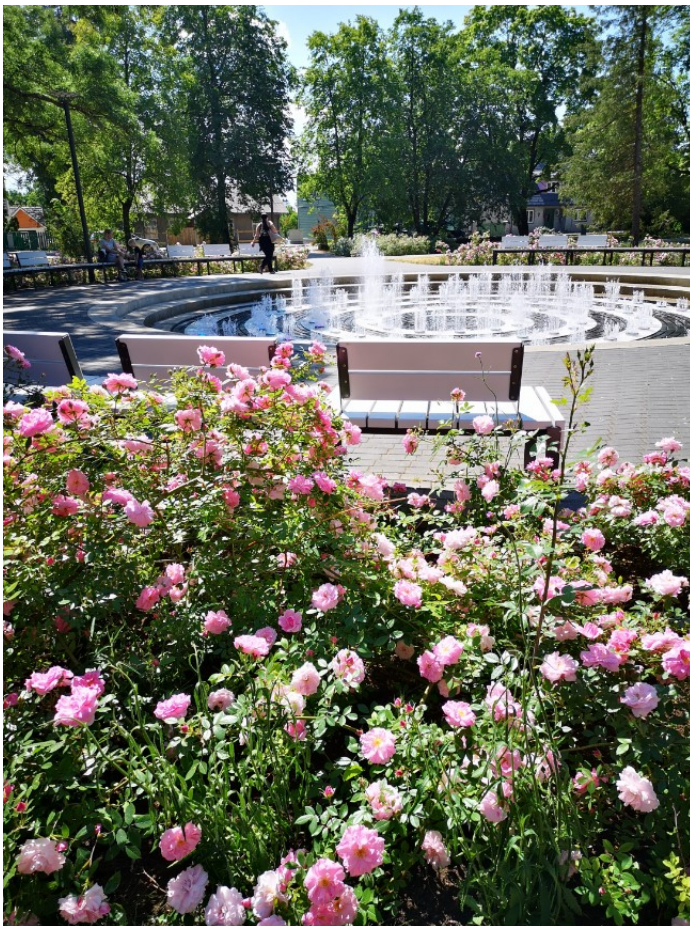
Kuva 10. Puistossa on säilynyt vanhoja hautakiviä ja perustuksia.

Kuva 11. Puistopaviljonki

Kuva 12. Suihkulähdeaukio kesällä

Kuva 13. Suihkulähdeaukio syyspimeässä

Kuva 14. Puistopenkkejä ja kukkaistutuksia

Kuva 15a ja 8b. Ulkoilmanäyttely ja opastetaulu

Kuva 16. Aurinkokellopeli

Kuva 17a ja 10b. Älyroska-astiat ja lajitteluastiat puistossa.

2.4 Visio

Keilan kehittämissuunnitelman 2035 mukaan Keilan visio on: rauhallinen, perhekeskeinen ja maltillisesti kasvavan yhteisön kotipaikka, joka tarjoaa terveellisiä elämäntapoja tukevan turvallisen ja vihreän pikkukaupunkimaisen elinympäristön. Keskpark -puisto tukee kaupunginkehityksen prioriteetteja F1 – F4 seuraavasti:

F1 Houkutteleva elinympäristö

Keskuspuisto tarjoaa turvallisen, esteettisen, hyvin hoidetun ja terveellisen ympäristön, jossa perheet voivat viettää aikaa yhdessä. Puiston polut ja tilat noudattavat universaalin suunnittelun periaatteita, eli ne ovat esteettömiä myös erityistarpeita omaaville henkilöille. Puistoon pääsee helposti ilman autoa.

F 1: Atraktiivne elukeskkond

<p>F2 Elämään valmistava tulevaisuuden taitoja edistävä koulutus</p> <p>Puisto tarjoaa lapsille paikan tavata ystäviä, tutkia luontoa ja kokea luontoelämyksiä. Tuleva koulupuutarha tarjoaa mahdollisuuksia opiskeluun ulkoilmassa.</p>	<p>F 2: Eluks ettevalmistav tulevikuoskusi kujundav haridus</p>
<p>F3 Itsensä toteuttamiseen tähtäävä toiminta</p> <p>Puisto on hyvä paikka tavata tuttuja ihmisiä, tukea perinteitä, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja identiteettiä. Puistoon on luotu hyvät liikkumismahdollisuudet, puistopolut kutsuvat ihmisiä liikkumaan luonnossa ja purkamaan stressiä.</p>	<p>F 3: Eneseteostust võimaldavad tegevused</p>
<p>F4 Ympäristöystävällinen hallinta</p> <p>Puistoon on asennettu roska-astiat jätteiden erilliskeräystä varten. Osa roska-astioista on ns. älykkäitä roskiksia, jotka toimivat aurinkopaneeleilla ja ilmoittavat täyttymisestä internetin välityksellä. Lajittelun periaatteet selitetään yksinkertaisella ja helposti ymmärrettävällä tavalla.</p>	<p>F 4: Keskkonnasäästlik majandamine</p>

Keilan yleiskaavan mukaan Keskpark on yksi osa kaupungin halki kulkevasta katkeamattomasta virkistysvyöhykkeestä ja kuuluu kaupungin viherverkostoon. Puistossa sijaitseva kevyen liikenteen tie on osa suunnittelun alla olevasta kaupungin puistovyöhykettä yhdistävästä kevyen liikenteen väylästä.

Puisto on valtakunnallisesti suojeltu kulttuuriperintökohde, eikä sinne saa rakentaa uusia rakennuksia. Poikkeuksena vanhan vesitornin tontille saa rakentaa puistopaviljonki. Puiston peruskorjattuun osaan ei ole suunnitteilla uusia aktiviteetteja eikä tiloja. Aiemmin hautausmaana toimineen puistoon ei ole suunnitteilla aktiivista toimintaa eikä lasten leikkipaikkaa. Puistossa järjestetään klassisen musiikin konsertteja ja muita rauhallisia kaupunkitapahtumia. Meluisia tapahtumia vältetään, koska ne eivät sovi yhteen puistoalueen menneisyyden kanssa. Puiston ympäristö on rauhallinen, se ilmaisee virolaisen koristeputarhataiteen perinteitä ja estetiikkaa.

2.5 Keskpark -puiston arviointi ja analysointi

Keskparkin vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat	Tavoitteet, toteutusperiaatteet
Keilan kaupungin yleiskaavan laadinnan aikana tehtyjen tutkimusten tulokset osoittavat, että puistoa arvostetaan sen sijainnista kaupungin keskustassa ja tärkeiden kävelyreittien risteyksessä. Kaupunkilaiset pitävät myös mahdollisuudesta päästä pois kaupungin melusta.	Tavoitteena on säilyttää nykyinen hyvä kunnossapitotaso ja viihtyisä puistoympäristö.
Esteettisen ja hyvin hoidetun puisto ympäristön houkuttelevuus on Keskpark -puiston vahvuus. Runsaat puistoruusupenkit tarjoavat esteettisen kokemuksen puistossa kävelijälle.	
Kunnostetun osan intensiivinen A1 ylläpitotason tulee pysyä suurelta osin ennallaan, mutta nykyisten lyhyeksi leikattujen nurmikkoalueiden sisään kannattaa kehittää niittymäisiä alueita.	Niittymäisten alueiden perustaminen. Niittymäisiä alueita ei niitetä jatkuvasti, vaan muutaman kerran vuodessa. Niittyalueiden luomista Keskpark -puiston nurmikkoalueille suositeltiin jo vuonna 2018 tehdyssä luontoselvityksessä, jossa korostetaan niittyhabitaatin tärkeyttä lintujen ja pieneläimistön ruokapöytänä.
Puiston nurmikko leikataan hiljaisesti toimivilla nurmikkoroboteilla, eikä kävijöiden tarvitse sietää ruohonleikkurien häiritsevää melua.	Nurmikkorobottien jatkuva käyttö
Puistopuiden joukossa on paljon saarnia. Leviävän saarensurman (<i>Hymenoscyphus fraxineus</i>) vuoksi kuihtuneet ja vaaralliset puut kaadetaan sekä puistoon saadaan enemmän valoa ja tilaa.	Tuhoutuneiden saarnien tilalle istutetaan uusia puita.
Kaupunkilaiset ovat tottuneet puistossa oleviin mehiläisiin.	Paldiskin maantien viereiselle viheralueelle sijoitetaan mehiläispesiä joka kesä.
Nykyiset puistoon johtavat saapumisalueet pidetään siisteinä ja vaatimattomina, eivätkä ne erotu esteettisesti ympäristöstä. Visuaalista kuvaa hallitsevat sääntelyrakenteet (liikennemerkkit, turvakaitteet, roska-astiat) eivät jätä vieraanvaraista, puistoon kutsuvaa vaikutelmaa. Puiston	Saapumisalueiden muuttaminen viihtyisiksi ja houkutteleviksi turvallisuudesta ja toimivuudesta tinkimättä.

saapumisalueiden tekeminen houkutteleviksi on vaikea haaste.	
Tienviittoja ei ole asennettu.	Kaupungin opastetyylikirjan mukaisten tienviittojen asentaminen puistoon helpottaisi turistien kulkemista puistossa.
<p>Puiston pienempi Jaama -kadun erottama luoteisosa on nykyhetkellä yksinkertainen viheralue, jota ei ole vielä kehitetty. Kaupungin tavoitteena on rakentaa sinne opetuspuutarha. Opetuspuutarhasta on jo valmisteltu alustava suunnitelma.</p>	<p>Opetuspuutarhan kehittäminen. Opetuspuutarha hanke etenee, vuoden 2024 alussa Viron ympäristöinvestointikeskukselle on jätetty rahoitushakemus. Projektin mukaan on tarkoitus rakentaa aita ja katettu paviljonki, johon mahtuu luokkahuone. Paviljongin viereen rakennetaan ulkoluokkatilan puinen terassi portaineen ja hieman kauemmaksi kasvihuone. Puutarhan läpi kulkeva betonikivinen jalkakäytävä valaistaan, ja istutusalueille sijoitetaan myös valaisimia. Kävelytiet rakennetaan kierrätettävästä betonikivestä tai sorasta. Perustetaan kukkaniitty, metsäpuutarha, sadepuutarha, asennetaan istutuslaatikot ja kompostointiastiat sekä istutetaan pensasaidat, monivuotiset kukat ym. Opetuspuutarhan eri alueet ja aiheet yhdistää kokonaisuudeksi yksi viittaus- ja merkintäjärjestelmä, joka esittelee ympäristön kestävyiden ja luontokasvatuksen periaatteet yksinkertaisessa, lapsille ymmärrettävässä ja leikkisessä muodossa. Paikallisen koulun oppilasyhdistys on otettu mukaan suunnittelemaan sekä rakentamaan opetuspuutarhaa. Myöhemmin siellä kehitetään koululaisten ulkoluokkatoimintoja. Myös muut puutarhanhoidosta kiinnostuneet paikalliset yhteisöt otetaan mukaan puutarhanhoitoon. Tarkoituksena on integroida New European Bauhaus -aloitteen periaatteet opetuspuutarhaan – yhteisöjen osallistuminen hankintojen suunnitteluun on aloitteen keskeinen osa.</p>

3 Viihtyisyys ja käytettävyys (A Welcoming Place)

3.1 Saapuminen puistoon

Keilan kaupunki sijaitsee noin 45 minuutin päässä Viron pääkaupungista Tallinnasta: paikalle pääsee autolla, junalla tai bussilla. Puisto on alle 5 minuutin kävelymatkan päässä

rautatieasemalta ja bussipysäkiltä. Muualta tulevat bussit saapuvat Paldiskista ja Haapsalusta, bussipysäkit sijaitsevat puiston laidalla. Puistoa ja päiväkotia palvelevat yleiset pysäköintipaikat sijaitsevat Haapsalun maantien varrella.

Keilan keskuspuisto on helposti saavutettavissa. Keila on pieni kaupunki ja kaikki paikalliselle asukkaalle tarvittavat palvelut ovat 15 minuutin kävelymatkan päässä.

3.2 Liikkuminen puistossa

Puiston pääsisäänkäynnit ovat kaupungin keskusaukiolta, Jaama -kadulta ja Männiku -nimisen kaupunkialueen puolelta. Pienempiä sisäänkäyntejä on myös muualla. Puisto on esteetön pyörätuolin käyttäjille. Puiston päätiet on päällystetty betonikivellä, sivupolut sorapäällysteellä. Kävelytiet ovat valaistuja ja talvella lumesta puhdistettuja.

4 Terveys, hyvinvointi ja turvallisuus (Healthy, Safe and Secure)

4.1 Terveellinen ympäristö

Puistoon tultaessa siirrytään pois liikenteen vilinästä vihreään ja rauhalliseen ympäristöön. Puistotiet ovat esteettömiä ja teiden varrella on paljon penkkejä. Istumapaikat sijaitsevat sekä varjossa että auringonpaisteessa, säästä riippuen voi valita joko aurinkoisen tai varjoisan paikan. Puistopaviljongissa voi suojautua sateelta. Juomavettä voi ottaa juomavesihanasta. Puistoteiden valaistus pimeällä on pehmeä eikä häikäise.

Hyvin käyttäytyvät koirat ja niiden omistajat ovat puistoon tervetulleita. Puiston saapumisalueille on sijoitettu koirankakkaroskikset, jotta koiranomistaja voi siivota lemmikkinsä jäljet. Koko puisto on varustettu lajittelun mahdollistavilla roska-astioilla. Aurinkoenergialla toimivia älykkäitä roska-astioita on sijoitettu kahteen paikkaan puistossa. Puistossa on vammaisten vaatimukset täyttävä lämmitettävä WC.

4.2 Turvallinen ympäristö

Vanhoista aarnipuista huolehtii arboristi ja vaaralliset puut poistetaan hyvissä ajoin. Myrskyn aikana kannattaa kuitenkin valita istumapaikaksi varovaisuuden vuoksi kauempana puista oleva penkki. Puiston kunnossapitourakoitsijan on raivattava puistotiet kaatuneista puista ja oksista viimeistään 8 tunnin kuluttua myrskyn päättymisestä. Urakoitsija ilmoittaa tilaajalle eli kaupungin virkailijalle katkenneista, vaarallisista puista ja oksista viimeistään 4 tunnin kuluttua myrskyn päättymisestä. Onnettomuuksien ja myrskyjen vahingoittamat puut sekä katkenneet oksat on raivattava viheralueelta ja poistettava hakkuutähteiden kanssa kahden työpäivän kuluessa.

Puistokalusto tarkistetaan säännöllisesti ja tarvittaessa vaihdetaan/korjataan.

Pimeään aikaan tärkeimmät puistotiet ovat valaistuja.

Puistoaluetta vartioidaan valvontakameroilla.

Puistoteiden kunnossapidon aikana urakoitsijan on huolehdittava liikenneturvallisuudesta. Puistoalueen kunnossapitoa suorittava kalusto on varustettava keltaisella vilkkuvalolla ja vilkkuvien valojen on oltava päällä työtä suoritettaessa.

Puistoa kunnossapitäviä työntekijöitä opastetaan työturvallisuudesta ja ensiavusta.

5 Kunnossapito ja puhtaanapito (Well Maintained and Clean)

Urakoitsijat suorittavat puiston huolto- ja siivoustöitä ympäri vuoden urakkasopimuksen teknisen tehtäväkuvauksen mukaisesti. Puiden kaato- ja ylläpitotyöt tulee suorittaa arboristin ammattipätevyyden omaava asiantuntija. Puutarhurintyöt tulee suorittaa tai valvoa koulutetun puutarhurin toimesta. Kaupungin virkamiehet valvovat töiden oikea-aikaista valmistumista ja tulosten laatua. Ilmoitukset kaikista puistovierailijoiden turvallisuutta vaarantavista tilanteista käsitellään välittömästi.

Kesällä on töissä myös harjoittelijoita, jotka opiskelevat puutarhuriksi, maisemanrakentajaksi tai arboristiksi.

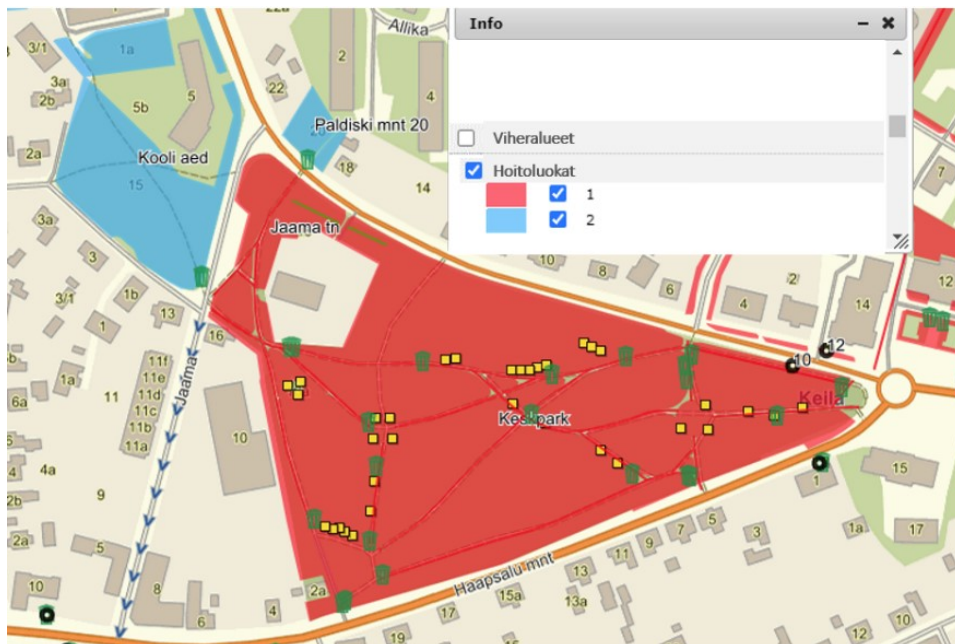
5.1 Puiston kunnossapidon taso

Puiston kunnossapitotyöt tehdään Keilan kaupungin maisemoinnin luokittelun ja ylläpidon vaatimusten mukaisesti. Yleisiä kunnossapitotöitä ovat seuraavat: roskien kerääminen, mukaan lukien irtoroska, roska-astioiden tyhjentäminen, nurmikon leikkaaminen, puiden leikkaaminen ja ylläpito, puistoteiden ympärivuotinen kunnossapito.

Keskuspuiston peruskorjatun osan huoltoluokka on I ja saneeraamattoman luoteisosan huoltoluokka II. Opetuspuutarhan valmistumisen jälkeen luoteisosan kunnossapitotaso on tarkistettava ja täsmennettävä. Huoltoluokkaan I kuuluvat alueet siivotaan päivittäin, huoltoluokan II alueita ei siivota viikonloppuisin. Kuivana aikana hoitotason mukaista nurmikkoa ei leikata, vaan sen annetaan kasvaa.

Puiston ylläpitoalueet ja kunnossapitoluokat sisältyvät EVALD -paikkatietojärjestelmään. Puiston inventaario (penkit, roska-astiat) sisältyvät myös EVALD -paikkatietojärjestelmään.

Kuva 18. Keskpark. Kunnossapidon hoitoluokat. (EVALD -paikkatietojärjestelmä, 2024).

5.2 Jätehuolto ja kierrätys

Jätehuollossa noudatetaan Viron jätelakia ja kaupungin jätehuoltomääräyksiä. Keskuspuiston kunnossapitotöitä tekee Keilan kaupungin puistojen ja viheralueiden kunnossapitoa koskevan tarjouskilpailun voittanut yritys.

Koko puisto on varustettu roska-astioilla roskien lajittelua varten. Puiston saapumisalueille on sijoitettu koirankakkaroskikset, jotta koiranomistaja voi siivota lemmikkinsä jäljet. Kaikki roska-astiat tyhjenetään vähintään kaksi kertaa viikossa, roska-astiat eivät saa olla ylitäytettyjä ja niiden on oltava puhtaita ulkopuolelta. Puiston saapumisalueille on asennettu kahteen paikkaan aurinkoenergialla toimivia älykkäitä jäteastiaa, jotka tyhjenetään täyttöilmoituksen saapuessa.

Biojäte – lehdet ja poistetut rikkakasvit kompostoidaan Keilan kaupungin jäteasemalla. Puiden oksat murskataan hakkeeksi ja käytetään kaupungin kuntopolkujen tai istutusalueiden katteena.

5.3 Ruohonleikkuu

Puiston kunnostetussa osassa neljä nurmikkorobottia leikkaa nurmikon kunnossapitoluokan I vaatimusten mukaisesti. Kesällä kuivuuden aikana robotit ja ruohonleikkurit seisovat, eikä nurmikkoa leikata. Ruohonleikkureita huoltaa tekninen yritys sopimuksen mukaisesti. Puutarhuri leikkaa ruusunpökkien ja pensasryhmien reunat.

Kunnossapitoluokan II alue leikataan ruohonleikkurilla ~9cm korkeudelta ja leikkuujäämät kerätään.

Niittyjäämät eivät saa missään päästä polkuihin tai kukkapenkkeihin.

5.4 Kukkapenkkien hoito ja muut puutarhurityöt

Puistossa on monia puutarhureiden hoitamia ruusunpökkieitä. Puutarhanhoitotöistä pyydetään uusia tarjouksia joka kevät. Työn tekee parhaan tarjouksen tehnyt yritys. Puutarhutyöt kestävät 15.4.-15.10. Kasvien hoito toteutetaan laji- ja lajikekohtaisesti parhaiden käytäntöjen sekä kunnossapitovaatimusten mukaisesti.

Päätyö on rikkaruohojen käsiin kitkeminen, ruusupenkit hoidetaan puhtaana rikkaruohoista ja kasvualustat kuohkeina. Tarvittaessa ruusupenkkeihin lisätään multaa siten, että ruusujen perusrunko jää 5-10 cm syvälle maahan. Ruusut lannoitetaan kolme kertaa vuodessa (kevätlannoitus, lannoitus I kukinnan aikana, lannoitus II kukinnan aikana). Kastellaan tarpeen mukaan. Syksyllä ruusupenkit laitetaan järjestykseen, kasvijäännökset poistetaan.

5.5 Puiden ja pensaiden hoito

Puistossa on säilynyt paljon vanhoja puita ja pensaita. Säilynyt kasvillisuus ei ole erityisen lajirikasta, siinä on enimmäkseen kotimaisia lajeja. Dendrologisia harvinaisuuksia ei ole. Lehtipuista kasvavat mm. lehmukset, koivut, vaahterat, saarnet, hevuskastanjat, kynäjalavat, tuomet, pihlajat; havupuista – kuuset, männyt, lehtikuuset, setrimännyt, tuijat ja marjakuuset. Pensaista tärkeimmät lajit ovat pihasyreenit, siperianhernepensaat, juhannusruusu, valkolumimarja, pihlaja-angervot ja itävirpiangervot sekä pihajasmike. Yksittäisissä ryhmissä esiintyvät sirotuomipihlajat ja tatarivaahterat.

Puistopuita hoitaa erillisellä sopimuksella arboristi. Pensaita ja ruusuja hoitavat vuosittain järjestettävän tarjouskilpailun voittaneen puutarhayrityksen puutarhurit. Tuulenkaadon raivaaminen on kirjattu yleiseen kunnossapitosopimukseen. Arboristin puunhoitotöiden ansiosta puistossa on paljon vähemmän tuulenkaatoja verrattuna aikaan ennen arboristin työn aloittamista.

5.6 Muistokivien hoito

Puistossa sijaitsevaa historiallista kalkkikivimuuria, rengasristiä ja toisen maailmansodan muistokiveä huoltaa säännöllisesti restauroija.

5.7 Rakennusten ja infran kunnossapito

Puiston pitää kunnossa ja puhtaana Keilan kaupungin puistojen ja viheralueiden kunnossapitoa koskevan tarjouskilpailu voittanut yritys. Keskuspuistossa hoidetaan betonikivi- ja sorapäällysteisiä puistoteitä sekä puulaudoitettua terassialuetta.

Urakoitsija lakaisee puistotiet, aukiot ja portaat; roskat kuljetetaan pois kerran viikossa, paitsi syksyllä, jolloin lehtien keräys tehdään kolme kertaa viikossa (maanantai, keskiviikko,

perjantai). Lehdet kerätään syksyllä vain teiden ja aukoiden pinnalta, nurmikolle pudonneet lehdet murskataan ja jätetään nurmikolle.

Talvella kaikilla teillä ja aukioilla saa käyttää liukkaudentorjuntaan vain hiekotussepeliä, jonka raehalkaisija on 2-6 mm, teiden suolaaminen tai hienon hiekan käyttö ei ole sallittua.

Keväällä urakoitsijan on heti sääolosuhteiden salliessa poistettava liukkaudenestomateriaali kaikilta teiltä ja korjattava talvikunnossapidon aikana vaurioituneet tienpientareet.

Puiston sorateilla ei voi ajaa raskaalla kuorma-autolla. Lehdet ja roskat voi poistaa soratieltä haravalla, puhaltimella tai erikoisharjalla. Puhaltimella työskennellessä puhallin on säädettävä siten, että sorapinnoite säilyy. Puulehtien poistamiseen sorateilta ei saa käyttää imuria. Tienpinnan paikallinen kunnostus tehdään joka kevät. Tarvittaessa sorapintaa korjataan – tasoitetaan ja lisätään soraa. Tien reunat korjataan ja tarvittaessa poistetaan sammal ja rikkaruohot.

Puistopaviljonki, ulkonäyttelyn taulut ja puistokalusteet pidetään päivittäin puhtaina ja käyttövalmiina, kunnossapidon suorittaa yleisen kunnossapitotarjouksen voittanut yritys. Talvella mahdollistetaan pääsy puistokalusteisiin ja rakenteisiin, niistä poistetaan lumi ja jääpuikot. Puistopenkkien huoltoon kuuluu tarvittaessa pesu, penkkien tulee olla puhtaita. Paviljonki ja penkit maalataan muutaman vuoden välein tarpeen mukaan. Graffiti poistetaan tarvittaessa jatkuvasti.

WC:t huolletaan erillisen siivoussopimuksen puitteissa.

5.8 Puistovälineiden kunnossapito

Puistossa sijaitsevan juomavesi- ja viemäriverkoston kunnossapidosta vastaa kaupungin vesi-infrastruktuuria hallinnoiva Keila Vesi AS, joka suorittaa tarkastus- ja huoltotöitä.

Suihkulähteen käyttökauden aikana suihkulähdealue ja suodatinverkkojen urat on puhdistettava roskista, pudonneista puunlehdistä ja maasta. Automaattinen levätorjuntajärjestelmä on täytettävä vuosittain levätorjunta-aineella. Talveksi suihkulähde ja sen vesijohto tyhjennetään vedestä ja automatiikka asetetaan talvitilaan. Keväällä ennen kauden alkua ja suihkulähteen täyttämistä vedellä suihkulähdealue puhdistetaan painepesurilla tai käsin. Suihkulähteellä on erillinen huolto-opas ja tekniset huoltotyöt tilataan erikseen. Suihkulähteen teknisiä laitteita kunnossapitää sähköyhtiö, joka tarkistaa suihkulähteen teknisen kunnan kahdesti kuukaudessa.

Puiston WC:n ongelmana on digitaalisen lukitusjärjestelmän huono ilkvallankestävyys. Vikoja korjataan jatkuvasti. Lukitusjärjestelmän korjaaminen ilkvallan jälkeen on joka kerta lisäkustannus.

Puiston valaistuksesta huolehtii Keila Vesi AS:n katuvalaistusyksikkö.

6 Ympäristöhallinta (Environmental Management)

6.1 Ympäristövaikutusten huomioiminen

Keilan kaupungille on laadittu ilmastonmuutokseen sopeutumista koskeva ilmasto- ja energiasuunnitelma, jossa esitetään pitkän aikavälin toimintalinjat kestävästä kaupunkikehitystä varten. Nämä toimintalinjat ohjaavat kaupungin päivittäistä toimintaa ja uuden kehityksen suunnittelua.

Puiston hoidon ja ylläpidon tärkeimmät ympäristövaikuttajat ovat konemelu, jätehuolto, liukkauden torjunta talvella, kasvinsuojelumyrkyt ja lannoitus. Kaupunki ottaa aina huomioon mahdolliset ympäristövaikutukset töitä tilatessaan. Urakoitsijan on sopimusta toteuttaessaan noudatettava Keilan kaupungin toimintasuunnitelmaa ympäristömelun vähentämiseksi kaupunkiympäristössä. Hankintaehdoissa määritellään vaatimukset koneille, roskien keruulle ja käsittelylle, kasvinsuojelulle ja lannoitukselle. Näillä vaatimuksilla varmistetaan, että hoito- ja kunnossapitotöillä on mahdollisimman vähän kielteisiä ympäristövaikutuksia.

Taulukko 7. Hankintojen tekniset vaatimukset

Hankintojen tekniset vaatimukset
Lehtipuhaltimien on oltava akkukäyttöisiä, muiden laitteiden osalta suositaan sähkö- tai akkukäyttöisiä laitteita
Jos koneessa on polttomoottori, moottori on suunniteltava toimimaan yhdellä tai useammalla seuraavista polttoaineen laatuluokista: lyijytön bensiini, jonka bentseenipitoisuus on <1,0 tilavuusprosenttia,

alkylaattibensiini, luokan A dieselöljy tai biopolttoainepohjainen moottoripolttoaine.

6.2 Jätteen minimointi

Puistoon on sijoitettu keräysastiat kolmen eri jätteen lajitteluksi. Puiston kunnossapidossa syntyvä orgaaninen maisemointijäte viedään huoltoyhtiön järjestämään kompostointipaikkaan.

6.3 Turpeen käyttö

Virossa turpeen käyttöä maisemoinnissa ei ole rajoitettu, ja turpeen käyttö maaseoksissa on yleistä. Vaikka Virossa valtion tasolla ongelmaan ei ole kiinnitetty huomiota, olisi pyrittävä löytämään vaihtoehtoja turpeelle ja vähentää turpeen käyttöä puiston istutusten kasvualustoissa.

6.4 Kemiänkäyttö

Kasvinsuojeluitä suorittavat puutarhurit, joilla on asianmukainen lisenssi ja ne tekevät sen parhaita käytäntöjä käyttäen. Kasvinsuojeluitä tehdään tarpeen mukaan siten, että sekä kasvinsuojeluaineesta että työn ajankohdasta sovitaan etukäteen tilaajan kanssa. Ruusujen suojelussa käytetään luonnonmukaista NeemAzalia.

Hevoskastanjalehtien murskaaminen ja katteeksi maahan jättäminen ei ole sallittua kastanjamiinakoin (*Cameraria ohridella*) leviämisen vuoksi, lehdet on kerättävä ja kuljetettava Keilan jäteasemalle.

6.5 Vieraslajit

Kaupungilla on ongelmia kahden vieraslajin kanssa. Aggressiivisesti leviävä armenianjättiputki (*Heracleum sosnowskyi*) tuotiin Viroon Neuvostoliiton aikana eläinten rehuksi ja sitä kasvatettiin Keilan lähellä pellolla viljelykasvina. Nykyisin jättiputkea tuhottaa laajemmissa kasvupaikoissaan valtion tuella. Puistossa noussut kasvi kitketään tai kaivetaan pois ja kasvijäte poltetaan.

Toinen puiston lähistöllä leviävä vieraslaji on espanjansiruetana. Espanjansiruetanan leviämistä puistossa rajoitetaan luomalla sille sopimattomia elinolosuhteita, lähinnä leikkaamalla nurmikko nurmikkoroboteilla. Kuori- ja hakekatteen käytöstä istutusalueilla on luovuttu. Kukkapenkkiin katteeksi käytetään rikkaruohotonta humusmultaa.

6.6 Melun vähentäminen

Melun estämiseksi työssä käytetään nurmikkorobotteja ja suositetaan akkukäyttöisiä työkaluja.

6.7 Veden käyttö

Suihkulähdejärjestelmässä käytetään suodattimien läpi kiertävää vettä. Uutta vettä lisätään vain korvaamaan haihtunut vesimäärä.

Puiston kukkapenkeissä kasvaa pääasiassa vaatimattomia puistoruusuja, jotka eivät vaadi jatkuvaa kastelua. Kuivana aikana kukkapenkit kastellaan letkulla. Tätä varten koko puistoalue on varustettu vesiposteilla letkun liittämistä varten. Tulevaisuudessa kukkapenkeihin on tarkoitus asentaa tippakastelujärjestelmä.

Vesipostit, juomavesihanat ja WC:t saavat vettä kaupungin juomavesiverkosta. Kaupunki saa juomavettä porakaivoista.

6.8 Maaperän suojelu

Talvella puistoteillä ei käytetä liukkaudentorjuntaan suolaa, vaan ainoastaan hiekoitussepeleitä. Tällä tavoin vältetään maaperän saastuminen suolalla ja saastuneen maaperän kielteiset vaikutukset pintavesiin.

Puistossa on paljon vettä läpäiseviä tie- ja aukiopäällysteitä (sorapäällyste, puulaudoitettu levähdyspaikka, nurmikiviset pysäköintipaikat Haapsalun maantien varrella).

Puistossa saa käyttää vain kevyitä koneita maaperän tiivistymisen estämiseksi.

7 Biologinen monimuotoisuus, maisema ja kulttuuriperintö (Biodiversity, Landscape and Heritage)

Taulukko 8. Aktiviteettitaulukko

Maisemaperinnön suojelusuunnitelmat/hankkeet/toteutettavat toimet	Vastuullinen
Vanhojen puiden suojelu- ja ylläpitohanke (arboristityöt)	Kaupunki/Ympäristöinvestointien keskus
Biologista monimuotoisuutta koskevat suunnitelmat/hankkeet/toimet	Kaupunki
Mehiläispesät puistossa, kaupunkilaisille suunnatut luennot mehiläisten merkityksestä kaupunkiympäristössä	Paikallinen mehiläishoitoyhdistys

7.1 Luonnonarvojen suojelu ja biologinen monimuotoisuus

Puiston biologisesta monimuotoisuudesta huolehditaan osana puiston päivittäistä ylläpitoa. Esimerkiksi syksyllä puunlehtiä ei haravoida, vaan murskataan maahan. Poikkeuksena hevostakanjalehtien maahan jättäminen katteeksi ei ole sallittua kastanjamiinakoin (*Cameraria ohridella*) leviämisen vuoksi, lehdet on kerättävä ja kuljetettava Keilan jäteasemalle.

Huonokuntoisia vanhoja puistopuita säilytetään, kunnes ne muuttuvat vaarallisiksi. Vanhat puut ovat elinympäristö sienille, jäkälille, hyönteisille, linnuille ja jopa lepakoille. Suurten puiden ympärillä on säilynyt pensaiden ”saarekkeita” – luonnon monimuotoisuuden saarekkeita, joihin keräytyy viime vuoden lehtiä, eikä niitä poisteta. Siellä muodostuu eräänlainen pieneliöstön ja hyönteisten elinympäristö, johon ihminen ei käytännössä vaikuta.

Historiallisen hautausmaan kalkkikivimuurissa on avoimia saumoja ja halkeamia, jotka toimivat hyönteishotelleina.

Puistossa ei ole pieneläinten liikkumisen estäviä aitoja tai korkeita reunoja.

Vuonna 2012 tehtiin puiston luontoarvotutkimus hankkeen ”Kaupungin suojeltujen viheralueiden luonnonarvojen analyysi” puitteissa. Tutkimuksesta kävi ilmi, että puiston luontoarvo on suhteellisen heikko, koska löytyi vain yksi pesäonteloinen lehmus ja harvinaisena näkyinä pieni tuulenpesä vaahterassa. Tutkimuksessa suositellaan puiston luonnon monimuotoisuuden lisäämistä perustamalla kukkaniittyjä ja niittyhabitaatteja hyönteisten elinympäristöksi. Tällä hetkellä puistoon jätetään niittämättä alueita, jolloin syntyy niitty-yhteisöjä ja elinympäristöjä, joissa ruohon annetaan kasvaa pidempään ja kasvien siementen kypsyä. Kulttuuriperinnön suojelusta johtuvien kaivausrajoitusten vuoksi puisto on säilyttänyt alkuperäisen maaperänsä ja vuosikymmenien aikana kertyneen kasvien siemenpankin. Nurmikossa on runsaasti kasvilajeja, mikä muistuttaa arvokasta niitty-yhteisöä. Biologisen monimuotoisuuden lisäämiseksi niittämättömille alueille on kylvetty valkoapilaa. Ruusupenkkeihin on istutettu perhosten ja pölyttäjien houkuttelemiseksi marskinliljaa (*Eremurus stenophyllus*) sekä jatkuvan kukinnan varmistamiseksi perennoja ja kesäkukkia. Lisäksi puiston nurmikolle on istutettu runsaasti sipulikukkia.

Puistossa säilytetään historiallisia monilajisia pensasryhmiä kokonaisina alueina. Perintölajeista koostuvat pensasryhmät ovat kestäviä eivätkä vaadi jatkuvaa hoitoa. Pensaat tarjoavat pesimäpaikkoja laululinnuille ja elinympäristöjä pieneliöille. Uutena lajina on istutettu nukkeruusua (*Rosa nitida*), jonka hedelmät ovat lintujen ravintoa. Valaisemattomia pensasryhmiä on säilytetty puistoeläimistön elinympäristönä ja pienten lintujen suojanapaikkana.

Lepakoiden esiintymisestä vuonna 2012 tehtiin tutkimuksen ”Lepakot Keilan kaupungissa”. Tutkimuksen aikana puistosta löydettiin lentävä pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*), joka etsi puistosta ravintoa kaikkina kenttätyö-öinä ja käytti puiston kaikkia osia. Puisto on sopiva ruokintapaikka pohjanlepakoille, mutta puistossa ei ole pesimäyhdyskuntia sopivien puunonteloiden puutteen vuoksi. Puistopuiden ikääntyessä tilanne saattaa parantua. Lepakot on otettu huomioon puiston perusparannuksessa. Puistopolkujen valaisemiseen käytetään lepakoita vähemmän häiritseviä valaisimia.

Puiston kunnossapidolla säilytetään monipuolinen rakenne ja monilajiset kasvialueet. Tällainen puistotila tarjoaa lepakoille ja linnuille ravintoa. Lintujen pesimäaikana pesimärauha on voimassa 15.04–15.07, jolloin puiden ja pensaiden kunnossapitotöitä ei tehdä.

7.2 Maiseman ja rakennetun kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojelu

Keskpark eli Kalmistupark (Hautausmaapuisto) rakennettiin 1700-1800-luvun hautausmaan paikalle vuonna 1966. Maisema on kokenut suuren muutoksen, mutta kaikesta huolimatta se sisältää historiallisia elementtejä (osittain säilynyt hautausmaata reunustanut kalkkikivimuuri Haapsalu maantien varrella, rengasristi, vanhat muistokivet ja ristit ym.) sekä materiaalien uudelleenkäyttöä (ristikivistä rakennettu tukimuuri). Hautapaikkoja ei nykyään yleensä pystytä tunnistamaan, koska teiden sijaintia on muutettu. Jotkut vanhukset kuitenkin löytävät perheensä hautapaikan lapsena istutetun ja tähän päivään asti säilyneen puun tai pensaan perusteella. Siksi vanhat säilyneet puut ja pensaat ovat linkki menneisyyteen.

Vuonna 2006 Keskpark -puisto otettiin kansalliseen kulttuuriperinnön suojelukseen historiallisena muistomerkkinä. Puistossa on useita sotataisteluiden joukkohautoja ja paikallisten kulttuuri-ihmisten muistokiviä. Ennen kuin puisto listattiin perintökohteeksi, se eli elämäänsä paikallisen yhteisön kanssa. Esimerkiksi Keilan kulttuuriperinnön suojeluyhdistys asetti 14. kesäkuuta 1991 kalkkikivisen pyörärustin kaikkien hautausmaalle haudattujen muistoksi. Kaikki nämä muistomerkit ovat osa puiston maisemaa. Puiston muistokivien ja muistomerkkien kuntoa valvoo ja kunnossapitää restauroija.

Vuonna 2018 valmistuneessa Keskpark -puiston peruskorjaushankkeessa keskityttiin historiallisen kerrostuksen säilyttämiseen ja puiston suunnitteluun lisättiin historiaan viittaavia symbolisia elementtejä. Hankkeen lähtökohtana olivat kulttuuriperinnönsuojelun erityisvaatimukset. Vuonna 2020 valmistunut puiston pääelementtinä ovat maiseman halki mutkittelevat visuaalisesti vaikuttavat puistoruusupenkit. Ruusupenkkeihin valittiin sekä historiallisia (*Rosa nitida*) että nykyaikaisia monivuotisia ja taudinkestäviä ruusulajikkeita. Ruusujen käyttö suunnittelussa liittyy Viron koristepuutarhanhoidon historialliseen perinteeseen. Ruusuilla ja ruusupenkien suunnittelulla on pitkä historia Viron koristepuutarhakulttuurissa. Perinne alkoi, kun saksalaiset kartanonomistajat toivat ruusuja Euroopasta ja kasvattivat niitä kartanopuistoissa. Kartanoiden tiloista ruusun taimet levisivät ajan myötä sekä talonpoikien puutarhoihin että hautausmaille. Hautapaikoille istutettiin kauniisti kukkivia pensaita. Keskuspuistossa hautausmaan ajoilta säilyneet koristepensaat, mukaan lukien juhannusruusut, muodostavat monilajisija pensasryhmiä.

Puiston hoito ja kunnossapito tapahtuvat nykyään kulttuuriperintöä kunnioittaen ja maisemiarvoja suojellen. Puisto on kansallisen kulttuuriperinnön suojeluksessa, ja kaikista töistä, jotka voivat vahingoittaa kulttuuriperintöä, on lain mukaisesti sovittava kansallisen

Kulttuuriperinnön suojeluviraston kanssa. Tiukka suojelu varmistaa puiston säilymisen tulevaisuudessa.

8 Yhteisön osallistaminen (Community Involvement)

Keilan yleiskaavan valmistelun aikana tehty kyselytutkimus osoitti, että Keskpark -puiston käyttäjäkunta on hyvin monipuolinen ja edustaa eri väestöryhmiä sekä kiinnostuksen kohteita (Taulukko 9). Heillä on tietenkin erilaisia käsityksiä puiston käytöstä ja erilaisia visioita puiston tulevaisuudesta.

Taulukko 9. Puiston käyttäjät.

Lomailijat ja sosiaaliset viestijät	Ohikulkijat
Viereisen päiväkodin lapset	Rautatieasemalle ja bussipysäkeille menijät
Viereisen Waldorfkoulun lapset	Ohikulkijat, jotka menevät keskusaukion toimipaikkoihin ja kauppoihin
Hengailevat nuoret	Kouluun menijät
Lapsiperheet	Päiväkotiin menijät
Seniorit	Paikalliset asukkaat
Paikalliset asukkaat	Etelä-Keilan alueelle pyörillä ja potkulautoilla rautatie-alikulun kautta kulkijat
Lounastauolla olevat	Keskusaukion tapahtumiin osallistujat
Turistit	
Puistotapahtumaan osallistujat	

Myös puiston läheisyydessä tapahtuva kerrostalojen rakentaminen tuo puistoon uusia käyttäjiä. Toistaiseksi naapuruston asukkaiden osallistuminen puiston toimintaan on ollut vähäistä. Yhteisön osallistumista esimerkiksi puiston kunnossapitoon tulisi lisätä.

Kaupunki järjestää puistossa ilmaisia maisemointi-, puutarha- ja mehiläishoidon koulutuspäiviä.

Koulut ja päiväkodit voivat järjestää opintopäiviä. Esimerkiksi puistossa sijaitsevan aurinkokellon avulla tapahtuva ajanmäärityksen opettelu on suosittua. Puistoalueelle on luotu lapsille tarkoitettu opettavainen suunnistuspeli.

Puiston vanhoihin saarnipuihin iskeneen saarensurman seurauksena puistoon on saatu tilaa uusien puiden istutuksille. Valmistuttuaan lukiosta luokat voivat istuttaa puistoon puun ja huolehtia siitä myöhemmin itse.

9 Markkinointi ja viestintä (MARKETING AND COMMUNICATION)

Puistossa vältetään suuria, meluisia tapahtumia. Keskuspuisto on tarkoitettu ensisijaisesti paikallisille, kaikenikäisille Keilan kaupungin asukkaille, eikä sitä ole suunniteltu matkailukohteeksi. Keilan kautta kulkevat turistit pysähtyvät kuitenkin usein ja tutustuvat puistoon ja puiston viehättävään suihkulähdeaukioon. Puistoa voitaisiin mainostaa laajemmin matkailukohteena. Tällä hetkellä puistosta löytyy hyvin vähän tietoa netistä. On julkaistu kirja ”Keilan vihreä perintö”, joka kertoo myös Keskpark -puistosta.

Paikallisia puiston käyttäjiä informoidaan tapahtumista kaupungin viestintäkanavien kautta:

- sosiaalinen media Facebook
- kaupungin verkkosivut. Verkkosivuilla on mahdollisuus kommentoida ja antaa palautetta, jos jokin on epäkunnossa tai rikki
- kaupungin verkkosivuille avautuva tapahtumakalenteri
- sanomalehti ”Keila Leht”

Kaupunki on pieni ja kaupunginhallituksella on jatkuva hyvä yhteistyö paikallisten seurojen ja yhdistysten kanssa.

Keilan kaupungin uuden yleiskaavan yhteyteen on tarkoitus luoda kaupunkitilaa esittelevä internetpohjainen, Keilan kaupungin verkkosivuilta avautuva digitaalinen ratkaisu. Osa tästä ratkaisusta jakaa tietoa kaupungin puistoista. Näin sekä paikalliset asukkaat että mahdolliset matkailijat saisivat tietoa kaupungin eri puistoista.

Hiljattain valmistui kaupungin uusi opasteiden suunnittelukonsepti, ja sitä toteutetaan parhaillaan kaupunkitilassa. Keskuspuistossa ei ole tällä hetkellä opasteita. Vaikka paikalliset tuntevat Keskpark -puiston hyvin, kauempaa tulevat vierailijat eivät tunne puistoa. Opasteiden asentaminen auttaisi parantamaan tilannetta.

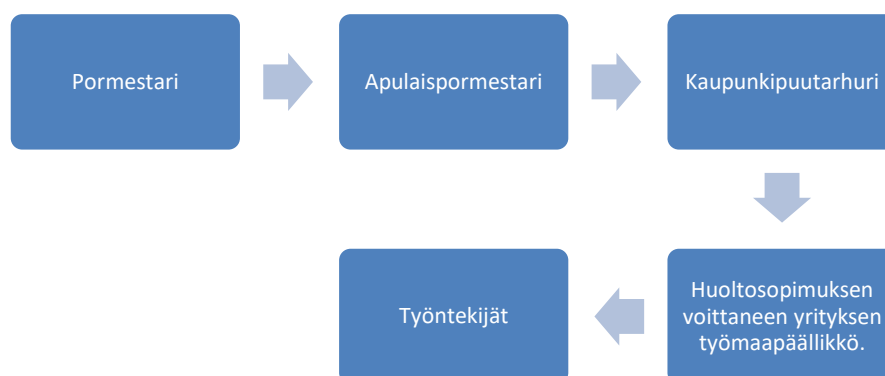
Puistoon on asennettu puiston historiasta kertova tietotaulu ja ulkonäyttely. Tietoa tarjoava ulkonäyttely on avoinna kaikille ympäri vuorokauden, eli pimeään aikaan näyttelytaulut on valaistu.

Vuonna 2023 kansalaisaloitteena on valmistunut entisen hautausmaan tietokantaa sisältävä verkkosivusto „Keila Alevivahe kalmistu“:

<https://omaretked.ee/alevivahe/?fbclid=IwAR2X0dsdgjpw-x366Eqdu9J3nxivF1JfCGUbSSQ6-T96z6nFw6W2m9NRnlw>

10 Puiston hallinnointi ja kunnossapidon kehittäminen (Management)

Kuva 19. Hallinnon rakenne

Keskipark -puiston kunnossapidosta vastaa kaksi kunnossapitokilpailun voittanutta yritystä. Töitä tekevät hankeen voittaneen yrityksen työntekijät, joita ohjaa saman yrityksen työnjohtaja. Työtä valvoo kaupunginpuutarhuri, joka on myös yhteydessä työnjohtajaan. Toinen yritys tekee puutarhatyöt ja toinen roskien siivouksen, roska-astioiden tyhjennyksen ja teiden kunnossapidon. Tämän lisäksi puiden hoitotöistä tehdään erillinen sopimus. Työntekijät ovat koulutettuja, heillä on myös turvallisuuskoulutus.

Vastaava varapormestari saa viikoittaisissa työkokouksissa tietoa puistotöiden tilanteesta vastaavalta kaupunkipuutarhurilta.

Keskuspuistolle ei ole aiemmin laadittu kehitys- tai hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelmaa. Ensi vuoden työt (Taulukko 10) suunnitellaan kaikille kaupungin julkisille puistoille ja viheralueille yhdessä viime vuoden kustannusten perusteella. Keskuspuistolla ei ole erillistä budjettia.

Taulukko 10. Kunnossapitotoimintoja

Toimi
Nurmikon leikkaaminen (nurmikkorobottivuokraus)
Pensaiden, ruusujen ja monivuotisten kukkien hoito
Kausikukkien istutus ja hoito
Suihkulähteen kunnossapito
Istutusalueiden ja teiden kunnossapito
Puistovälineiden huolto
Roskien siivoaminen ja roska-astioiden tyhjentäminen

Puistoa on kehitetty Keilan kehittämissuunnitelma 2035 painopisteiden F1-F4 mukaisesti. Keskipark -puiston kehittämistä varten tarvittavat toimet esitetään alempana.

Taulukko 11. Keskpark -puiston kehittämistä varten tarvittavat toimet

Toimi	GFA -kriteeri	Töiden määräaika ja nykytila
Puiston saapumisalueiden muuttaminen viihtyisiksi ja houkutteleviksi	1 Käyttäjystävällisyys	
Tienviittojen asentaminen puistoon	3 Opasteet	
Tarve löytää vaihtoehtoja turpeelle ja vähentää turpeen käyttöä puistoistutusten kasvualustoissa	17 Turpeen käyttö	
Niittymäisten alueiden perustaminen nurmikkoalueisiin	18 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen; 19 Luonnonkohteiden, luonnon kasvi- ja eläinekosysteemien hoito	
Opetuspuutarhan perustaminen	22 Osallistaminen viheralueen kunnossapitoon ja kehittämiseen; 23 Asianmukainen tarjonta käyttäjille;	
Ajantasaisen tiedon tarjoaminen verkossa	24 Markkinointi ja kampanjat	
Erillisen sivun luominen kaupungin yleiskaavan verkkosivujen yhteydessä Keilan vihervyöhykkeen puistoille, mukaan lukien Keskpark -puisto.	25 Asianmukaiset viestintäkanavat	
Ulkoluokkatoiminnan kehittäminen opetuspuutarhassa	26 Asianmukainen opetuksellinen ja tiedotuksellinen viestintä	
Keskpark -puiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman käyttöönotto	27 Kunnossapidon kehittämissuunnitelman toteutuminen	
Puistokalusteiden maalaaminen	13 Välineiden kunnossapito	
Suihkulähteiden pumppujen uusiminen	13 Välineiden kunnossapito	

11 Lähdeaineisto

Asiakirjan valmistelussa on käytetty seuraavia lähdeaineistoja:

1. Katharine Ellicott, 2016. "Raising the standard: The Green Flag Award guidance manual"
2. OÜ Entec, 2024. Keilan kaupungin yleiskaava
3. OÜ Sfäär Planeeringud, 2019. Keilan kaupungin viherrakenteen analyysi
4. Lootusprojekt OÜ, 2018. Keskparkin puistosuunnitelma ja kulttuuriperinnön suojelua koskevat erityisehdot
5. Keilan kaupungin verkkosivut. <https://keila.ee/>
6. Green Flag Award – Suomi. <https://www.vyl.fi/tietopankki/green-flag-award-suomi/>

Tämä asiakirja on laadittu osana Kadi Tuulin YAMK-opinnäytetyötä "Puiston kestävän kehityksen edistäminen". Opinnäytetyö on saatavilla Suomen ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä ja julkaisuja tallentavasta kokotekstitietokanta Theseuksesta <https://www.theseus.fi/>

